

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DOK1-411/8/06/MG

Warszawa, dnia 7 lipca 2008 r.

DECYZJA Nr DOK - 5/08

- I. Na podstawie art. 11 ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, wszczętego z wniosku PCC Petro Carbo Chem GmbH z siedzibą w Duisburgu, **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:**
1. **nie stwierdza** stosowania przez PSE Operator S.A. z siedzibą w Warszawie praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez nieuzasadnione ograniczenie zbytu ze szkoda dla kontrahentów PSE Operator S.A., polegające na nieuzasadnionym wstrzymaniu eksportu energii elektrycznej z Polski na skutek zredukowania do zera zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych;
  2. **nie stwierdza** stosowania przez PSE Operator S.A. z siedzibą w Warszawie praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania lub rozwoju konkurencji, polegające na podjęciu działań, które mogą doprowadzić do eliminacji z rynku powiązanego z rynkiem usług przesyłowych międzynarodowych (tj. rynku hurtowej sprzedaży energii elektrycznej) części podmiotów działających na tym rynku (tj. podmiotów prowadzących obrót energią elektryczną);
  3. **nie stwierdza** stosowania przez PSE Operator S.A. z siedzibą w Warszawie praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*, polegającej na

nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez narzucenie kontrahentom uciążliwych warunków umów, polegające na przerzuceniu na kontrahentów PSE Operator S.A. negatywnych konsekwencji finansowych sytuacji powstałej w polskim systemie elektroenergetycznym, na skutek zmuszenia ich do dokonywania interwencyjnych zakupów energii elektrycznej w miejsce zakupów, jakie mogło i powinno dokonać PSE Operator S.A.;

4. **nie stwierdza** stosowania przez PSE Operator S.A. z siedzibą w Warszawie praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez podział rynku według kryteriów terytorialnych i podmiotowych prowadzący do dyskryminacji tych podmiotów, które prowadzą transgraniczny handel energią elektryczną.

II. Na podstawie art. 105 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) w związku z art. 80 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) oraz w związku z art. 3 i 5 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. *w sprawie implementacji reguł konkurencji zawartych w art. 81 i 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (Dz. Urz. UE L z dnia 4 stycznia 2003 r.), i z art. 82 *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (tekst skonsolidowany: Dz. Urz. UE C 325 z 24 grudnia 2002 r.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego na wniosek PCC Petro Carbo Chem GmbH z siedzibą w Duisburgu,

umarza postępowania antymonopolowe

w sprawie stosowania przez PSE Operator S.A. z siedzibą w Warszawie:

1. praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 82 pkt (b) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (tekst skonsolidowany: Dz. Urz. UE C 325 z 24 grudnia 2002 r.), polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez nieuzasadnione ograniczenie zbytu ze szkodą dla kontrahentów PSE Operator S.A., polegające na nieuzasadnionym wstrzymaniu eksportu energii elektrycznej z Polski na skutek zredukowania do zera zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych;
2. praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania lub rozwoju konkurencji, polegające na podjęciu działań, które mogą doprowadzić do

eliminacji z rynku powiązanego z rynkiem usług przesyłowych międzynarodowych (tj. rynku hurtowej sprzedaży energii elektrycznej) części podmiotów działających na tym rynku (tj. podmiotów prowadzących obrót energią elektryczną);

3. praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez narzucenie kontrahentom uciążliwych warunków umów, polegające na przerzuceniu na kontrahentów PSE Operator S.A. negatywnych konsekwencji finansowych sytuacji powstałej w polskim systemie elektroenergetycznym, na skutek zmuszenia ich do dokonywania interwencyjnych zakupów energii elektrycznej w miejsce zakupów, jakie mogło i powinno dokonać PSE Operator S.A.;
4. praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez podział rynku według kryteriów terytorialnych i podmiotowych prowadzący do dyskryminacji tych podmiotów, które prowadzą transgraniczny handel energią elektryczną.

III. Na podstawie art. 75 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odmawia przyznania PCC Petro Carbo Chem GmbH z siedzibą w Duisburgu zwrotu kosztów postępowania.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 28 sierpnia 2006 r. PCC Petro Carbo Chem GmbH z siedzibą w Duisburgu (zwana dalej także „PCC GmbH”, „PCC” lub „Wnioskodawcą”) wniosła o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko PSE Operator S.A. (zwanej dalej także „PSE Operator”, „Spółką”, „Operatorem” lub „OSP”) z siedzibą w Warszawie, zarzucając Spółce, jako operatorowi polskiego systemu przesyłowego elektroenergetycznego, nadużywanie pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego (dalej jako „KSE”), poprzez stosowanie praktyk ograniczających konkurencję, określonych w art. 8 ust. 2 pkt 2, 5, 6 oraz 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), a także w art. 82 pkt (b) i (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (tekst jednolity: Dz. Urz. UE C 325 z 24 grudnia 2002 r.), mających postać nieuzasadnionego wstrzymania eksportu energii

elektrycznej z Polski w miesiącu lipcu 2006 r., poprzez zredukowanie do zera zdolności przesyłowych na granicznych połączeniach międzysystemowych.

W powyższym piśmie PCC wniosła o wydanie decyzji stwierdzającej dopuszczenie się przez PSE Operator praktyk ograniczających konkurencję, nakazanie jej zaniechania ich stosowania oraz o nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

Mając na uwadze złożony charakter działalności, związanej z realizacją międzysystemowej wymiany energii elektrycznej oraz skomplikowane aspekty funkcjonowania KSE, organ antymonopolowy, działając na podstawie art. 43 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*, przeprowadził z urzędu postępowanie wyjaśniające (sygn. DOK1-400/13/06/MG) w celu zebrania dodatkowych informacji. Następnie, w dniu 17 kwietnia 2007 r., Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął na wniosek PCC postępowanie antymonopolowe, pod zarzutem stosowania przez PSE Operator z siedzibą w Warszawie:

- praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) oraz w art. 82 pkt (b) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (tekst skonsolidowany: Dz. Urz. UE C 325 z 24 grudnia 2002 r.), polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez nieuzasadnione ograniczenie zbytu ze szkodą dla kontrahentów PSE Operator S.A., polegające na nieuzasadnionym wstrzymaniu eksportu energii elektrycznej z Polski na skutek zredukowania do zera zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych;

- praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz w art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania lub rozwoju konkurencji, polegające na podjęciu działań, które mogą doprowadzić do eliminacji z rynku powiązanego z rynkiem usług przesyłowych międzynarodowych (tj. rynku hurtowej sprzedaży energii elektrycznej) części podmiotów działających na tym rynku (tj. podmiotów prowadzących obrót energią elektryczną);

- praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz w art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez narzucenie kontrahentom uciążliwych warunków umów, polegające na przerzuceniu na kontrahentów PSE Operator S.A. negatywnych konsekwencji finansowych sytuacji powstałej w polskim systemie elektroenergetycznym, na skutek zmuszenia ich do dokonywania interwencyjnych zakupów energii elektrycznej w miejsce zakupów, jakie mogło i powinno dokonać PSE Operator S.A.;

- praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz w art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego, poprzez podział rynku według kryteriów terytorialnych i podmiotowych prowadzący do dyskryminacji tych podmiotów, które prowadzą transgraniczny handel energią elektryczną.

W toku postępowania antymonopolowego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, postanowieniem z dnia 16 maja 2007 r. zaliczył w poczet zebranego materiału dowodowego, określone pisma i dokumenty zgromadzone w poprzedzającym je postępowaniu wyjaśniającym (sygn. DOK1-400/13/06/MG).

Pismem z dnia 11 maja 2007 r., PSE Operator, ustosunkowując się do postawionych zarzutów, wniosła o umorzenie przedmiotowego postępowania z uwagi na brak spełnienia przesłanek do stwierdzenia naruszenia przez Spółkę art. 8 ust. 2 pkt 2, 5, 6 lub 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*, jak również art. 82 pkt (b) lub (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*. Ponadto PSE Operator podniosła, iż nawet gdyby przyjąć, że przedmiotowe działania podejmowane przez Spółkę noszą cechy naruszenia przepisów prawa konkurencji, wyłączone są one spod zastosowania art. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* – na mocy tzw. Właściwych Regulacji Sektorowych¹ („WRS”) oraz art. 82 *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* – na mocy art. 86 ust. 2 *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* oraz także na mocy WRS.

Dodatkowo Spółka podniosła, iż wyłącznie właściwym do stwierdzenia, czy PSE Operator należycie zastosowała WRS oraz, czy spełnione są przesłanki do zastosowania art. 86 ust. 2 *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*, jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki oraz wskazała, iż w przedmiotowej sprawie, na moment złożenia pisma, toczyły się trzy postępowania przed Prezesem URE, dotyczące przedmiotowych działań PSE Operator w lipcu 2006 r.

PCC, w piśmie z dnia 20 sierpnia 2007 r., wniosła, na podstawie art. 49 oraz 54 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*, o powołanie biegłego, względnie o zasięgnięcie opinii instytutu naukowego w przedmiotowej sprawie.

---

¹ Właściwe Regulacje Sektorowe – pod tym pojęciem PSE Operator wskazuje: a) właściwe przepisy ustawy *Prawo Energetyczne* z dnia 10 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625) i odpowiednie postanowienia decyzji Prezesa URE wyznaczającej PSE Operator operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego (decyzja Prezesa URE nr DPE-47-3(6)/4988/2005/2006/BT), b) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1228/2003 w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej, c) *Union for Co-ordination of Transmission of Electricity Operation Handbook*, d) zatwierdzoną przez Prezesa URE Instrukcję Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej – część systemowa i bilansująca, e) *Rules for coordinated auctions of transmission capacity at the common borders of CEPS a.s., E.ON Netz GmbH, PSE-Operator S.A., SEPS a.s. and Vattenfall Europe Transmission GmbH for the year 2006* („Zasady aukcji”) z dnia 3 stycznia 2006 r.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, postanowieniem z dnia 15 maja 2008 r. odmówił dopuszczenia na potrzeby niniejszego postępowania antymonopolowego dowodu z opinii biegłych, z uwagi na fakt, iż kwestie, które miałyby podlegać ocenie biegłych zostały rozpatrzone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i nie budzą w ocenie organu antymonopolowego wątpliwości.

Organ antymonopolowy, na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ustalił co następuje:

Strony postępowania:

Wnioskodawca – **Petro Carbo Chem GmbH** z siedzibą w Duisburgu jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością prawa niemieckiego. PCC jest spółką działającą w skali europejskiej (na moment złożenia wniosku prowadziła działalność w 16 państwach), głównie w sektorze energii elektrycznej. Do obszarów działalności PCC należy w szczególności transgraniczny handel energią elektryczną. W ramach swojej działalności PCC regularnie nabywa zdolności przesyłowe na granicznych połączeniach międzysystemowych (tzw. interkonektorach) między Polską, Czechami oraz Niemcami. Zdolności przesyłowe interkonektorów wykorzystywane są do wymiany transgranicznej energii elektrycznej między wymienionymi państwami².

PSE Operator S.A., w okresie, którego dotyczy przedmiotowe postępowanie funkcjonowała w strukturze Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. (dalej również jako „PSE S.A.”), tj. działała w ramach przedsiębiorstwa pionowo zintegrowanego, prowadzącego zarówno działalność polegającą na hurtowym obrocie energią elektryczną (także transgranicznym) jak i na przesyłach energii elektrycznej. Jednocześnie trwały w tym okresie działania dostosowawcze w celu zapewnienia PSE Operator S.A. statusu prawnego zgodnego z wymogami art. 9k ustawy *Prawo energetyczne* (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.), wedle których operator systemu przesyłowego działa w formie spółki akcyjnej, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa. Majątek sieciowy umożliwiający PSE Operator pełnienie funkcji operatora systemu przesyłowego, PSE Operator użytkowała na podstawie umowy dzierżawy zawartej z PSE S.A.

PSE Operator jest przedsiębiorstwem energetycznym pełniącym rolę szczególną w krajowym systemie elektroenergetycznym. Przedsiębiorstwo to, decyzją³ Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej jako „Prezes URE”), zostało wyznaczone operatorem systemu przesyłowego (dalej także jako „OSP”), będąc odpowiedzialnym za bezpieczeństwo KSE. PSE Operator posiada koncesję⁴ na

² Por. Pismo PCC do Prezesa Urzędu z dnia 28 sierpnia 2006 r., str. 4.

³ Decyzja Prezesa URE nr DPE-47-3(6)/4988/2005/2006/BT z dnia 26 stycznia 2006 r., wyznaczająca PSE Operator S.A. operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego na okres od dnia 1 lutego 2006 r. do dnia 31 grudnia 2007 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

⁴ Decyzja Prezesa URE nr PEE/272/4988/W/2/2004/MS z dnia 15 kwietnia 2004 r. udzielająca PSE Operator S.A. koncesji na przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej na okres od dnia 1 lipca 2004 r. do dnia 1 lipca 2014 r.

przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, za pomocą sieci najwyższych napięć: 750 kV, 400 kV, 220 kV oraz 110 kV. Zakres odpowiedzialności PSE Operator, jako operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego jest szczegółowo sformułowany w art. 9c ust. 2 ustawy *Prawo energetyczne*, zgodnie z którym operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego, stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równe traktowanie użytkowników tych systemów oraz uwzględniając wymogi ochrony środowiska, jest odpowiedzialny między innymi za:

- bezpieczeństwo dostarczania energii elektrycznej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i odpowiedniej zdolności przesyłowej w sieci przesyłowej elektroenergetycznej (art. 9c ust. 2 pkt 1),
- współpracę z innymi operatorami systemów elektroenergetycznych lub przedsiębiorstwami energetycznymi w celu niezawodnego i efektywnego funkcjonowania systemów elektroenergetycznych oraz skoordynowania ich rozwoju (art. 9c ust. 2 pkt 5),
- dysponowanie mocą jednostek wytwórczych przyłączonych do sieci przesyłowej oraz jednostek wytwórczych o mocy osiągalnej równej 50 MW lub wyższej, przyłączonych do koordynowanej sieci 110 kV, z uwzględnieniem umów z użytkownikami systemu przesyłowego oraz technicznych ograniczeń w tym systemie (art. 9c ust. 2 pkt 6),
- zarządzanie zdolnościami przesyłowymi połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi (art. 9c ust. 2 pkt 7),
- bilansowanie systemu elektroenergetycznego, w tym równoważenie bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii w krajowym systemie elektroenergetycznym oraz zarządzanie ograniczeniami systemowymi (art. 9c ust. 2 pkt 9),
- zarządzanie przepływami energii elektrycznej w systemie elektroenergetycznym przesyłowym, w sposób skoordynowany z innymi połączonymi systemami elektroenergetycznymi (art. 9c ust. 2 pkt 10),
- opracowywanie planów działania na wypadek zagrożenia wystąpienia awarii o znacznych rozmiarach w systemie elektroenergetycznym (art. 9c ust. 2 pkt 13).

System rezerwacji zdolności przesyłowych

Z uwagi na istniejące ograniczenia przesyłowe, tj. brak dostatecznych zdolności przesyłowych w systemach przesyłowych oraz brak dostatecznych zdolności przesyłowych połączeń międzysystemowych (zbyt mała liczba interkonektorów łączących systemy elektroenergetyczne poszczególnych państw i zbyt niska ich przepustowość), w celu zapewnienia udostępniania zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych na rzecz uczestników rynku na zasadach konkurencyjnych, rezerwacja zdolności przesyłowych odbywa się w trybie przetargów. Zgodnie z pkt 4.6.2.1 Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej⁵

---

⁵ Dokument sporządzany, zgodnie z delegacją art. 9 ustawy *Prawo energetyczne*, przez PSE Operator, w części dotyczącej bilansowania zatwierdzany przez Prezesa URE; wersja obowiązująca od dnia 1 czerwca 2006 r., por. załącznik 4 do pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 23 listopada 2007 r.

(dalej jako „IRiESP”), transgraniczne zdolności przesyłowe między Polską oraz graniczącymi z nią państwami, przynależącymi do UCTE (ang. *Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity* – zrzeszenie operatorów systemów operacyjnych elektroenergetycznych współpracujących synchronicznie), tj. Czechami, Niemcami i Słowacją, przyznawane są na podstawie skoordynowanych przetargów, przeprowadzanych przez Biuro Przetargów, prowadzone przez OSP Republiki Czech – CEPS a.s. Jednocześnie, stosownie do pkt 4.6.2.2 IRiESP, udostępnianie zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych w trybie przetargów odbywa się w ramach zdolności przesyłowych wyznaczonych i oferowanych przez PSE Operator, zgodnie z publikowanymi przez Operatora i podlegającymi uzgodnieniu z Prezesem URE zasadami rezerwacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

Alokacja zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej następuje w aukcjach rocznych, gdzie wygrywający uczestnik aukcji uzyskuje prawa do skorzystania ze zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w okresie danego roku kalendarzowego, w aukcjach miesięcznych – na odpowiednie okresy miesięczne, oraz w aukcjach dobowych, tj. na dzień następny. Zarezerwowane zdolności przesyłowe mogą być także konsekwencją zawartych w przeszłości historycznych kontraktów długoterminowych.

Warunki koordynacji przetargów zdolności przesyłowych określone są w dokumencie *Zasady aukcji* (ang. *Rules for the coordinated auctions of transmission capacity at the common borders* – wersja z dnia 3 stycznia 2006 r.)⁶.

Rezerwacje dokonane przez PCC zredukowane przez PSE Operator

Z informacji przedstawionych we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego wynika, iż PCC dokonało rezerwacji zdolności przesyłowych na eksport energii elektrycznej z Polski w miesiącu lipcu 2006 r. w następującej ilości i w następujących kierunkach:

- w wyniku rocznej skoordynowanej aukcji zdolności przesyłowych na 2006 r. obiecana rezerwacja zdolności w pod-okresie obejmującym dni od 10 czerwca do 31 lipca 2006 r. – 57 MW z PSE Operator do VE-T⁷;
- w wyniku miesięcznej skoordynowanej aukcji zdolności przesyłowych na lipiec 2006 r. obiecana rezerwacja zdolności w pod-okresach obejmujących dni:
  - od 1 lipca do 9 lipca 2006 r. – 40 MW z PSE Operator do VE-T;
  - od 10 lipca do 14 lipca 2006 r. – 32 MW z PSE Operator do VE-T;
  - od 15 lipca do 31 lipca 2006 r. – 40 MW z PSE Operator do VE-T;
- w wyniku miesięcznej skoordynowanej aukcji zdolności przesyłowych na lipiec 2006 r. obiecana rezerwacja zdolności w pod-okresach obejmujących dni:
  - od 1 lipca do 9 lipca 2006 r. – 10 MW z PSE Operator do CEPS a.s.;
  - od 10 lipca do 14 lipca 2006 r. – 8 MW z PSE Operator do CEPS a.s.;
  - od 15 lipca do 31 lipca 2006 r. – 10 MW z PSE Operator do CEPS a.s.

⁶ Por. załącznik 3 do pisma PCC do Prezesa Urzędu z dnia 28 sierpnia 2006 r. oraz załącznik do pisma PCC do Prezesa urzędu z dnia 7 maja 2008 r.

⁷ *Vattenfall Europe Transmission GmbH* – OSP Niemiec.

Natomiast w okresach:

- od 13 lipca 2006 r. godz. 00:00 do 14 lipca 2006 r. godz. 24:00;
- od 17 lipca 2006 r. godz. 00:00 do 18 lipca 2006 r. godz. 24:00;
- od 25 lipca 2006 r. godz. 00:00 do 28 lipca 2006 r. godz. 24:00;
- od 31 lipca 2006 r. godz. 00:00 do 31 lipca 2006 r. godz. 24:00,

PSE Operator zredukowała do zera uprzednio przydzielone PCC w ramach przetargów, zdolności przesyłowe w kierunku eksportu energii elektrycznej z Polski na granicach z Niemcami i Czechami.

Z informacji przedstawionych przez PSE Operator wynika, iż w dniu 25 lipca redukcją nie objęto zdolności przesyłowych zarezerwowanych w przetargu rocznym.

Koszty, które PCC poniosło w celu zarezerwowania zdolności przesyłowych zostały pokryte przez CEPS a.s. (Biuro Aukcji) - nastąpił zwrot wpłaconych kwot. PCC, aby wywiązać się z umów zawartych z odbiorcami w Niemczech, dokonała zakupu energii elektrycznej na rynku spotowym w Niemczech, po cenach wyższych od zakontraktowanych dla transakcji zawartych w Polsce, a energię, którą zamierzała wyeksportować z Polski, została zmuszona sprzedać na rynku polskim po cenie niższej niż cena objęta kontraktem eksportowym, w efekcie ponosząc stratę wynikającą z dodatkowych wydatków⁸.

Sytuacja w KSE w analizowanym okresie

W czerwcu i lipcu 2006 r. panowały na obszarze całego kraju anomalne warunki atmosferyczne, charakteryzujące się przede wszystkim bardzo długim (trwającym ponad miesiąc) okresem wysokich (dochodzących do 36°C) temperatur oraz długotrwałej suszy. W efekcie, wystąpiły znaczne utrudnienia w pracy sieci elektroenergetycznej, poszczególnych elektrowni i KSE jako całości, w tym w szczególności:

- znaczny wzrost krajowego zapotrzebowania mocy czynnej w stosunku do poziomu przewidywanego w ramach planu rocznego;
- okresowa utrata części zdolności wytwórczych elektrowni, w związku z brakiem wystarczającej ilości wody chłodzącej lub przekroczeniem dopuszczalnych temperatur w miejscu jej zrzutu do zbiorników wodnych lub rzek;
- zmniejszenie się możliwości wyprowadzenia mocy czynnej z elektrowni, wynikające z obniżonych dopuszczalnych obciążalności linii przesyłowych;
- konieczność zaniżania dopuszczalnego obciążenia mocą czynną w niektórych elektrowniach w celu umożliwienia produkcji wymaganej ilości mocy biernej;
- zwiększona awaryjność jednostek wytwórczych.

W efekcie tych zdarzeń, nastąpiły poważne trudności w bilansowaniu mocy czynnej w KSE, wystąpił deficyt mocy zagrażający ciągłości dostaw do odbiorców. Naruszone zostało wymagane kryterium niezawodności pracy sieci przesyłowej, tzw. kryterium „n – 1”, zgodnie z którym wyłączenie pojedynczego elementu systemu mogło doprowadzić do wystąpienia przeciążeń pozostałych elementów sieciowych, co

---

⁸ Por. pismo PCC do Prezesa Urzędu z dnia 28 sierpnia 2006 r.

bezpośrednio zagrażało zachowaniu niezawodności zasilania aglomeracji Warszawy i Poznania⁹. Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną oraz zmniejszony potencjał wytwórczy części elektrowni w centralnej i północnej Polsce, spowodowały wzrost przesyłów w części linii elektroenergetycznych powyżej wartości dopuszczalnych, co skutkowało niedotrzymaniem obowiązujących kryteriów niezawodności i jakości dostaw. Okoliczności te spowodowały, że PSE Operator nie była w stanie przesłać całej energii wynikającej z handlu międzynarodowego¹⁰.

Działania podjęte przez PSE Operator

W celu pokrycia krajowego bilansu mocy, PSE Operator podjęła, w szczególności następujące działania:

- od dnia 10 lipca 2006 r. ograniczyła udostępnianie w przetargach zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej alokowanych w ramach aukcji dobowych;
- 11 lipca 2006 r. zwróciła się do OSP Niemiec, Czech i Słowacji o umożliwienie interwencyjnego zakupu mocy na dobę 12 lipca 2006 r. w wysokości 1000 MW – ostatecznie uzyskała łączną pomoc w wysokości 600 MW;
- 23 lipca 2006 r. zwróciła się do OSP Niemiec, Czech i Słowacji o umożliwienie interwencyjnego zakupu mocy na dobę 24 lipca 2006 r. w wysokości 800 MW – ostatecznie jedynie OSP Niemiec był w stanie udzielić jej pomocy, ale jedynie w wysokości 400 MW;
- w okresie od 1 do 31 lipca 2006 r. wykorzystywała w sposób maksymalnie możliwy w odniesieniu do panującej w danej chwili sytuacji w KSE wszystkie dyspozycyjne jednostki wytwórcze centralnie dysponowane („JWCD”);
- w celu uzyskania dodatkowej mocy czynnej i biernej wydała polecenie uruchomienia w trybie awaryjnym pracy jednostek wytwórczych, które nie podlegają centralnemu dysponowaniu przez OSP;
- dla maksymalizacji produkcji w okresie szczytu rannego dokonywano na bieżąco, zgodnie z potrzebami OSP, modyfikacji planów pracy hydrozespołów elektrowni wodnych;
- ze względu na zwiększające się ryzyko wystąpienia awarii systemowej w KSE (tj. automatycznego wyłączenia obszarów systemu i odcięcia dostaw do odbiorców końcowych) oraz wyczerpywaniem się innych możliwości przeciwdziałania, wystąpiła do Ministra Gospodarki z wnioskiem o wprowadzenie w drodze rozporządzenia Rady Ministrów ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej – w tym na potrzeby odbiorców końcowych – na okres od 17 do 31 lipca 2006 r.
- w okresie od 5 lipca do 1 sierpnia dokonywała zakupów interwencyjnych mocy od OSP Szwecji – Svenska Kraftnät, zaplanowanych wcześniej, w związku z remontem w elektrowni szczytowo – pompowej Żarnowiec, a w związku z zaistniałą sytuacją w KSE dokonała zwiększenia wielkości tych zakupów¹¹.

---

⁹ Por. pismo PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 12 stycznia 2007 r., str. 12 i następne oraz załączniki 4 – 6 do niniejszego pisma.

¹⁰ Por. Decyzja Prezesa URE sygn. DPK-5111-7(16)/2007 z dnia 31 maja 2007 r., str. 20.

¹¹ Por. Pismo PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 12 stycznia 2007 r., str. 15 i następne, a także ww. Decyzję Prezesa URE z dnia 31 maja 2007 r.

Argumenty stron

Z dokumentów zebranych w aktach sprawy wyłaniają się następujące stanowiska stron odnośnie do poszczególnych aspektów niniejszej sprawy:

1) Odnośnie do działań podjętych oraz zaniechanych (zdaniem PCC) przez PSE Operator

PCC, powołując się na komunikat PSE Operator z dnia 19 lipca 2006 r.¹², wskazała na kolejność działań awaryjnych podjętych przez Operatora. Pierwszym wykorzystanym przez Operatora środkiem było zamknięcie połączeń transgranicznych w celu uniemożliwienia eksportu energii elektrycznej z Polski poprzez zaprzestanie udostępniania w przetargach dobowych zdolności przesyłowych dla eksportu oraz redukcję do zera zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej uprzednio udostępnionych i zarezerwowanych przez spółki obrotu. Dopiero w następnym etapie Operator podjął rozmowy z sąsiednimi OSP na temat interwencyjnego zakupu energii elektrycznej oraz uruchomił rezerwowe jednostki wytwórcze, które w normalnym trybie nie uczestniczą w mechanizmie bilansowania.

Wnioskodawca podkreślił, iż - jego zdaniem - redukcji zdolności przesyłowych można było uniknąć i jednocześnie utrzymać właściwe funkcjonowanie krajowej sieci przesyłowej np. poprzez import energii elektrycznej do Polski z państw sąsiednich. PCC wskazała na nieprzyjęte przez Operatora oferty odpowiednich transakcji kompensacyjnych, złożone przez spółki obrotu, w odpowiedzi na informacje o redukcji zdolności przesyłowych oraz na istniejącą możliwość dokonania przez Operatora samodzielnego zakupu energii elektrycznej w państwach sąsiednich i jej import do Polski¹³.

Zdaniem PCC, PSE Operator zaniechała skutecznego egzekwowania innych dostępnych środków interwencyjnych, w tym nie dokonała skutecznego przywołania do pracy mniejszych jednostek wytwórczych, niepodlegających centralnemu dysponowaniu Operatora („nJWCD”). Wnioskodawca zwrócił ponadto uwagę na fakt, iż w dniu 25 lipca 2006 r. OSP Republiki Czech – CEPS a.s., wobec groźby zakłócenia funkcjonowania swojej sieci, dokonał zakupu energii elektrycznej za granicą – w tym także i w Polsce, pomimo, iż tego dnia PSE Operator zredukowała wszystkie zdolności przesyłowe w kierunku eksportu do zera. Wnioskodawca podniósł, iż decyzje o redukcji zdolności przesyłowych miały charakter uznaniowy (a tym samym dyskryminacyjny), ponieważ zostały dokonane tylko w wybranych dniach lipca 2006 r., podczas gdy w innych dniach, w których panowały analogiczne warunki pracy KSE, Operator podjął ryzyko operacyjne i nie zdecydował się na dokonanie redukcji.

---

¹² Por. załącznik 7 do pisma PCC do Prezesa Urzędu z dnia 28 sierpnia 2006 r.

¹³ Por. pismo PCC do Prezesa Urzędu z dnia 28 sierpnia 2006 r.

PCC wskazała również na błędy Operatora w zarządzaniu systemem elektroenergetycznym¹⁴ jak również na brak wypracowanych skutecznych metod przewidywania i zapobiegania sytuacjom kryzysowym. PCC podkreśliła, iż wstrzymanie wymiany międzysystemowej w kierunku „eksportu” nie znajduje usprawiedliwienia tym bardziej, iż w ocenie Ministra Gospodarki (do którego to organu Operator występował w tej sprawie dwukrotnie) nie było podstaw do uruchomienia procedury mającej na celu wydanie rozporządzenia w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium RP.

PSE Operator wskazała, iż umowy międzyoperatorskie¹⁵ z CEPS a.s., SEPS a.s. oraz VE-T, na podstawie których OSP udzielają sobie nawzajem pomocy awaryjnej zakładają korzystanie z tego mechanizmu jedynie w sytuacjach wyjątkowych, gdy dany OSP nie jest w stanie zapewnić bezpiecznej pracy swojego systemu z wykorzystaniem środków dostępnych w ramach własnego systemu. Odnośnie do pomocy interwencyjnej udzielonej w dniu 25 lipca przez PSE Operator OSP Republiki Czech - CEPS a.s., Spółka wskazała, iż w dniu 25 lipca w systemie energetycznym Czech miała miejsce awaria sieciowa, grożąca podziałem systemu czeskiego, który mógł doprowadzić do niekontrolowanych przepływów mocy w systemach sąsiednich, kolejnych wyłączeń, a w ich efekcie podziału także w systemach sąsiednich. Dlatego też, działając także we własnym interesie, tzn. w celu ochrony polskiego KSE, PSE Operator, pomimo trudnej w tym dniu sytuacji w KSE, udzieliła pomocy operatorowi systemu czeskiego w wysokości 300 MW.

Odnosząc się do zarzutu nieskorzystania z ofert spółek obrotu dotyczących dostarczenia do KSE energii elektrycznej, Spółka podniosła, iż w celu zbilansowania KSE „produktem” niezbędnym OSP jest moc, a jej uzyskanie jest możliwe jedynie od faktycznego dysponenta, czyli od wytwórców działających w ramach mechanizmu bilansującego, a w sytuacjach awaryjnych, także od wytwórców nieuczestniczących w mechanizmie bilansującym oraz od sąsiednich OSP, jako podmiotów dysponujących rezerwą wytwórczą w ramach zarządzanych przez siebie systemów. Z punktu widzenia krajowego, OSP dysponował całą dostępną w KSE mocą. Z punktu widzenia dostaw zagranicznych, moce interwencyjne kupowane są bezpośrednio od OSP zarządzającego systemem po drugiej stronie granicy, w tym w szczególności połączeniem międzysystemowym. PSE Operator wskazała na różnicę pomiędzy bilansowaniem handlowym (bilans energii elektrycznej) a bilansowaniem technicznym (bilans mocy).

Odnosząc się do zarzutu zaniechania przywołania do pracy nJWCD, PSE Operator podniosła, iż dokonując bilansowania KSE, korzysta ze środków pewnych i niezawodnych. Operator nie dysponuje w sposób bezpośredni wszystkimi zdolnościami wytwórczymi zainstalowanymi w KSE. W zwykłym trybie do jego

---

¹⁴ PCC powołuje się przy tym na *Raport Końcowy z prac Zespołu ds. Analizy Zakłóceń w Systemie Elektroenergetycznym w 2006 r.*, Ministerstwo Gospodarki, 23 listopada 2006 r., który jest dostępny na: <http://www.mg.gov.pl/GOSPODARKA/Energetyka/Zespol+Analiz++systemie+elektroenergetycznym+raport+koncowy.htm>

¹⁵ Por. wyciąg z umów stanowiący załącznik 3 do pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z 11 maja 2007 r.

dyspozycji pozostają jedynie jednostki wytwórcze o mocy powyżej 100 MW, pracujące w elektrowniach systemowych, tzw. jednostki wytwórcze centralnie dysponowane - JWCD, stanowiące łącznie około 70% krajowych mocy wytwórczych. Na pracę pozostałych - nJWCD, mniejszych jednostek wytwórczych, OSP może wpływać jedynie w sytuacjach awaryjnych. Operator wykorzystał także to narzędzie technicznego bilansowania KSE, dokonując łącznie, w lipcu 2006 r., zakupów interwencyjnych zwiększenia generacji energii elektrycznej z nJWCD w ilości 85.181,90 MWh na kwotę 23.471.487,02 zł¹⁶.

Odnosząc się do zarzutu popełnionych błędów w zarządzaniu KSE, PSE Operator zakwestionowała rzetelność oraz istotność dla sprawy przywołanego „Raportu Końcowego z prac Zespołu ds. Analizy Zakłóceń w Systemie Elektroenergetycznym w 2006 r.”, wskazując, iż niniejszy raport nie został przez Zespół formalnie przyjęty oraz, iż dotyczy on w głównej mierze awarii, która miała miejsce w KSE w dniu 26 czerwca 2006 r., a nie sytuacji jaka panowała w KSE w lipcu 2006 r.

Ponadto, PSE Operator podniosła, iż wszystkie decyzje o redukcjach w poszczególnych dniach lipca 2006 r. podejmowane były w oparciu o jednolite kryterium 7% - owej dostępnej rezerwy wirującej.

2) Odnośnie do naruszenia art. 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską

Zdaniem Wnioskodawcy, PSE Operator naruszyła art. 8 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 82 pkt (b) Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską poprzez nieuzasadnione ograniczenie zbytu ze szkodą dla swoich kontrahentów, tj. nieuzasadnione wstrzymanie eksportu energii elektrycznej z Polski na skutek zredukowania do zera zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych. Zdaniem PCC, redukcje nie były niezbędne, ponieważ istniały inne możliwości zapewnienia stabilności polskiego systemu elektroenergetycznego, które byłyby znacznie mniej uciążliwe dla użytkowników systemu (spółek obrotu). Działania Spółki, wedle przypuszczeń PCC, były podyktowane wyłącznie chęcią uniknięcia konieczności ponoszenia wysokich kosztów zakupów interwencyjnych. Działania PSE Operator miały jednocześnie negatywny wpływ na handel między Państwami Członkowskimi, bowiem Operator zablokował wymianę handlową między Polską, Niemcami, Czechami i Słowacją. Zdaniem PCC, kontynuacja takich praktyk mogła doprowadzić do eliminacji z polskiego rynku części spółek obrotu prowadzących transgraniczny handel energią elektryczną.

Zdaniem Wnioskodawcy, PSE Operator naruszyła art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 82 pkt (c)

---

¹⁶ Wykaz nJWCD wykorzystanych w celu bilansowania systemu w lipcu 2006 r. znajduje się na str. 14 – 15 pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 23 listopada 2007 r., a porozumienia, na mocy których dokonano zakupów, stanowią załącznik nr 7 do niniejszego pisma.

Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania lub rozwoju konkurencji, tj. podjęcie działań, które mogą doprowadzić do eliminacji z rynku części podmiotów prowadzących obrót energią elektryczną, a także naruszyła art. 8 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* poprzez podział rynku według kryteriów terytorialnych i podmiotowych, prowadzący do dyskryminacji tych podmiotów, które prowadzą transgraniczny handel energią elektryczną. W opinii PCC, PSE Operator przerzucając na podmioty, które miały zakontraktowane transgraniczne transakcje w handlu energią elektryczną, negatywne konsekwencje zaistniałej w KSE sytuacji, tj. zmuszając te podmioty do dokonywania interwencyjnych zakupów energii elektrycznej po cenach znacząco wyższych od zakontraktowanych, utrudniła im w istotny sposób prowadzenie działalności na polskim rynku, narażając je na bardzo wysokie straty. PCC wskazuje, iż działania Operatora uniemożliwiły realizację tylko tych transakcji, które zawarte zostały w obrocie międzynarodowym, co pośrednio uprzywilejowało inne spółki obrotu (w tym wchodzące w skład grupy PSE), których nie dotknęły ograniczenia związane z międzynarodową wymianą handlową (transakcje w obrocie krajowym były realizowane bez jakichkolwiek zakłóceń i ograniczeń). PSE Operator umożliwiła również realizację transakcji transgranicznych na rzecz operatora czeskiego systemu przesyłowego. Działania Spółki mają więc, zdaniem PCC, charakter dyskryminacyjny.

Zdaniem Wnioskodawcy, PSE Operator naruszyła art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* poprzez narzucenie kontrahentom uciążliwych warunków umów, tj. przerzucenie na kontrahentów Spółki negatywnych konsekwencji finansowych sytuacji powstałej w KSE na skutek zmuszenia ich do dokonywania interwencyjnych zakupów energii elektrycznej w miejsce zakupów, jakie mógł i powinien był dokonać Operator. Działania podjęte przez PSE Operator, zdaniem PCC, przyniosły jej znaczące korzyści finansowe. Energia elektryczna była w przedmiotowych dniach lipca dotkniętych redukcjami zarówno w Niemczech jak i w Czechach kilkakrotnie droższa niż w Polsce. Również uruchomienie elektrowni w fazie dłuższej niż 48 godzin byłoby znacznie droższe niż zniesienie możliwości eksportu energii elektrycznej – z wstrzymaniem eksportu wiązało się jedynie zobowiązanie do zrekompensowania kwot wpłaconych przez podmioty, które nabyły zdolności przesyłowe, tytułem rezerwacji tych zdolności. Uniemożliwiając eksport energii elektrycznej, PSE Operator wykorzystwała swoją pozycję monopolisty, zmuszając spółki obrotu do poniesienia kosztów transakcji zastępczych, które w przeciwnym wypadku musiałyby zostać poniesione przez PSE Operator.

W odpowiedzi na zarzuty PCC, PSE Operator wyraziła zastrzeżenie co do kwalifikacji przedmiotowych działań Operatora jako działań rynkowych, podtrzymując, iż działania te stanowiły realizację nałożonego na PSE Operator obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa¹⁷.

---

¹⁷ PSE Operator powołuje się na komunikat Komisji Europejskiej pt. *Services of general interest in Europe* (2001/C 17/04)

Zdaniem Spółki, wstrzymanie eksportu energii elektrycznej było zgodne z przysługującymi jej uprawnieniami i miało na celu wykonanie statutowych obowiązków PSE Operator, tj. dbałości o bezpieczeństwo energetyczne państwa. Dlatego też przedmiotowe działania nie stanowią naruszenia art. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* ani art. 82 *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*. W szczególności *de facto* nie istniała żadna alternatywa dla ograniczeń eksportu energii elektrycznej jako metody zapobiegania awarii systemowej, w związku z czym PSE Operator nie osiągnęła korzyści niemożliwej do zaistnienia w przypadku, gdyby działała w innych warunkach (tj. w warunkach wolnej konkurencji). Jednocześnie PSE Operator nie zaprzecza, że ograniczenie zdolności przesyłowych spowodowało dolegliwość dla spółek obrotu, jednakże dolegliwość ta nie wynikała z jakiegokolwiek siły rynkowej PSE Operator, a ze spoczywającego na niej obowiązku dbałości o bezpieczeństwo energetyczne państwa. Podejmując działania zmierzające do ograniczenia eksportu, Spółka kierowała się dążeniem nie do osiągnięcia jakiegokolwiek skutku antykonkurencyjnego (czy to w postaci eksploatacyjnej, czy też nakierowanej na ograniczenie konkurencji), lecz do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa.

Odnosząc się do zarzutu stosowania praktyk ograniczających konkurencję, o charakterze dyskryminującym, o których mowa w art. 82 pkt (c) *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską*, tj. polegających na stosowaniu w ekwiwalentnych umowach z osobami trzecimi niejednolitych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji, Spółka podniosła, iż umowy między PSE Operator a spółkami obrotu oraz między PSE Operator a CEPS a.s. nie są ani ekwiwalentne ani podobne, tym samym nie można mówić o dyskryminacji spółek obrotu w porównaniu z czeskim OSP. Redukcje zarezerwowanych zdolności przesyłowych dla wymiany międzysystemowej miały, zdaniem Operatora, niedyskryminujący charakter także wobec któregośkolwiek z podmiotów w takiej wymianie uczestniczących. Nie można natomiast uznać jako dyskryminujących, działań wyrażających się tym, że transakcje w obrocie krajowym były realizowane bez jakichkolwiek zakłóceń i ograniczeń. W sytuacji panującej w KSE w lipcu 2006 r. jedynie eksport mocy przesyłowych powodował zagrożenie dla pracy systemu. Ponieważ w polskim systemie nie było dostępnej mocy, konieczna była redukcja zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, gdyż Operator nie mógł zapewnić mocy na połączeniach międzysystemowych bez narażania KSE na wystąpienie nie tylko stanu zagrożenia, ale awarii i wyłączeń jego elementów (przeciążonych węzłów, linii, itd.). Nie było powodu, by ograniczać obrót krajowy, a transakcje w obrocie krajowym i w obrocie międzynarodowym, zdaniem Spółki, również nie były ekwiwalentne. Dodatkowo, PSE Operator podkreśliła, iż nie działa na tym samym właściwym rynku produktowym, na którym działają spółki obrotu i nie ma żadnego interesu w uszczuplaniu pozycji rynkowej tych spółek. Zdaniem PSE Operator, przedmiotowe działania nie spełniają przesłanek uznania ich za nadużycie pozycji dominującej w jakiegokolwiek formie, ponieważ znajdują obiektywne uzasadnienie i nie występuje związek przyczynowy między dolegliwością dla innych przedsiębiorców lub konsumentów a działaniem podmiotu o pozycji dominującej.

3) Odnosnie do naruszenia innych przepisów prawa oraz dokumentów związanych ze standardami działań podejmowanych przez OSP

Wnioskodawca podniósł, iż PSE Operator poprzez samowolne zablokowanie połączeń transgranicznych naruszyła postanowienia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1228/2003 z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej. Zgodnie z art. 6 Rozporządzenia 1228/2003, skuteczny dostęp do sieci transgranicznych może być ograniczony jedynie w wyjątkowych przypadkach wystąpienia ograniczeń przesyłowych (sytuacja awaryjna, siła wyższa). Zdaniem PCC, w lipcu 2006 r. w KSE nie występowała sytuacja awaryjna w rozumieniu art. 6 ww. rozporządzenia, ponieważ wyjątek określony w nim znajduje zastosowanie jedynie w przypadku ograniczeń zdolności przesyłowych sieci krajowej lub zdolności połączeń transgranicznych, natomiast nie znajduje on zastosowania do innego rodzaju ograniczeń (w tym ograniczeń związanych z funkcjonowaniem krajowego systemu bilansowania).

Wnioskodawca wskazał na naruszenie przez PSE Operator obowiązków wynikających z uczestnictwa Spółki w UCTE - stowarzyszeniu europejskich OSP pracujących synchronicznie. Według ustanowionej przez UCTE instrukcji pracy systemów połączonych, tzw. *UCTE Operation Handbook*, zablokowanie transgranicznych zdolności przesyłowych jest możliwe jedynie jako środek ostateczny. Tymczasem, zdaniem PCC, zamknięcie połączeń transgranicznych było pierwszym środkiem zastosowanym przez PSE Operator.

Wnioskodawca wskazał także na brak uzasadnienia dla wykorzystania ograniczenia zdolności przesyłowych dla wymiany międzysystemowej jako działania awaryjnego na podstawie IRiESP.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisów Rozporządzenia 1228/2003, PSE Operator podniosła, iż zgodnie z definicją ograniczenia przesyłowego zawartą w ww. rozporządzeniu, ograniczeniem jest sytuacja, gdy przesył transgraniczny energii elektrycznej nie jest realizowany z powodu braku zdolności krajowego systemu przesyłowego. Zdarzenia mające miejsce w KSE w lipcu 2006 r. polegały na utrzymywaniu się wysokiego zapotrzebowania na energię elektryczną, przy zmniejszającym się potencjale wytwórczym. Ponieważ sytuacja ta dotyczyła części elektrowni w centralnej i północnej Polsce, miał miejsce wzrost przesyłów na części linii elektroenergetycznych powyżej wartości dopuszczalnych. To z kolei skutkowało niedotrzymaniem obowiązujących kryteriów niezawodności i jakości dostaw i rodziło ryzyko zaistnienia stanu zagrożenia bezpieczeństwa pracy KSE, wpływając bezpośrednio na przesył transgraniczny energii elektrycznej. W związku z powyższym, zdaniem PSE Operator, w analizowanym okresie miało miejsce ograniczenie przesyłowe w rozumieniu Rozporządzenia 1228/2003. Powołując się na art. 6 ust. 2 ww. rozporządzenia, Spółka wskazuje na możliwość ograniczania transakcji w sytuacjach awaryjnych. Dodatkowo Spółka wskazała, iż redukcje zostały dokonane na podstawie upoważnienia, wynikającego z *Zasad aukcji*¹⁸.

---

¹⁸ *Zasady aukcji – ang. Rules for coordinated auctions of transmission capacity at the common borders of CEPS a.s., E.ON Netz GmbH, PSE-Operator S.A., SEPS a.s. and Vattenfall Europe Transmission GmbH for the year*

4) Odnośnie do właściwości Prezesa UOKiK

PCC wskazała na konieczność zbadania przez Prezesa UOKiK zgodności określonych działań PSE Operator z przepisami prawa konkurencji w szerszym kontekście, kierując się potrzebą ochrony interesu publicznoprawnego, a nie indywidualnego przedsiębiorcy. PCC dodatkowo podniosła, iż konieczna jest ocena organu antymonopolowego, czy PSE Operator nawet sięgając po środki potencjalnie dopuszczalne na gruncie przepisów *Prawa energetycznego*, nie naruszyła przepisów o ochronie konkurencji poprzez sposób doboru tych środków, kolejność ich zastosowania, efekty ich zastosowania dla innych podmiotów działających na rynkach powiązanych, do czego kompetencji nie posiada Prezes URE.

Zdaniem PSE Operator nie może stanowić nadużycia pozycji dominującej działanie podejmowane na mocy regulacji sektorowej o charakterze *lex specialis*, tak jak ma to miejsce w przypadku działań podjętych przez PSE Operator na mocy ww. Właściwych Regulacji Sektorowych. W takim wypadku przedmiotem badania powinno być jedynie, czy PSE Operator prawidłowo zastosowała WRS, a właściwym do tego organem jest regulator sektorowy – Prezes URE, a nie Prezes UOKiK. Wątpliwości, czy *Prawo energetyczne* stanowi w każdej sytuacji *lex specialis* w stosunku do polskich i wspólnotowych przepisów prawa konkurencji, w tym konkretnym przypadku, usuwa szczególnie charakter działalności podejmowanej przez PSE Operator, tj. wynikający z WRS obowiązek dbałości o bezpieczeństwo energetyczne państwa i świadczenie przezeń usług w ogólnym interesie gospodarczym, wykluczające w tym zakresie autonomię decyzji PSE Operator jako przedsiębiorcy.

5) Odnośnie do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (art. 86 ust. 2 TWE)

PCC zwraca uwagę, iż obowiązek bilansowania systemu energetycznego, jaki spoczywa na PSE Operator, sam w sobie nie zwalnia tego podmiotu z obowiązku przestrzegania wspólnotowych reguł konkurencji. Zdaniem PCC niedokonanie wstrzymania transgranicznej wymiany energii nie stanowiłoby przeszkody w wykonywaniu zadań powierzonych Operatorowi, z uwagi na istniejące alternatywne instrumenty służące bilansowaniu KSE. Działania PSE Operator naruszały handel na rynku wspólnotowym i z tych względów w przedmiotowej sprawie nie zachodzi derogacja art. 82 TWE.

Zgodnie z art. 86 ust. 2 TWE, przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym podlegają regułom konkurencji w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych. Zdaniem PSE Operator świadczenie usług w zakresie dostaw i przesyłu energii elektrycznej spełnia

---

2006 – dokument określający warunki uczestnictwa w wymianie międzysystemowej, podlegający akceptacji przez uczestników wymiany

wszystkie wymogi konieczne dla uznania jej za usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym.

6) Odnośnie do naruszenia interesu publicznoprawnego

Według Wnioskodawcy działania podjęte przez PSE Operator w lipcu 2006 r. mogą wpływać na sytuację na rynkach powiązanych, w tym w szczególności na rynku hurtowej sprzedaży energii elektrycznej, naruszając interesy wszystkich podmiotów funkcjonujących na tych rynkach.

Zdaniem PSE Operator, różnorodne działania podjęte przez Spółkę w analizowanym okresie potwierdzają, że OSP działał z uwzględnieniem chronionych prawem interesów osób trzecich, jakimi są użytkownicy *sensu largo* krajowego systemu elektroenergetycznego, a nie wyłącznie wybrana grupa, jaką są spółki obrotu, w tym PCC. Działania PSE Operator naruszyły tylko interes wybranej grupy przedsiębiorców, a owo naruszenie miało charakter wyjątkowy i w tym sensie jednorazowy.

W oparciu o powyższy stan faktyczny Prezes Urzędu zważył, co następuje:

W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.). Stosownie do art. 131 ust. 1 tej ustawy, do postępowań wszczętych na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* stosuje się przepisy dotychczasowe. Ponieważ postępowanie antymonopolowe w przedmiotowej sprawie zostało wszczęte w dniu 17 kwietnia 2007 r., a więc przed wejściem w życie nowej ustawy, w niniejszej sprawie zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*. W związku z powyższym, w dalszej części niniejszej decyzji, jeżeli nie jest to wyraźnie określone, poprzez ustawę *o ochronie konkurencji i konsumentów* należy rozumieć ustawę z dnia 15 grudnia 2000 r. (dalej także jako „*Ustawa*” lub „ustawa antymonopolowa”).

Zastosowanie przepisów Ustawy do oceny zachowań PSE Operator

W toku niniejszego postępowania PSE Operator zakwestionowała kwalifikację przedmiotowych działań Operatora, jako działań rynkowych, uzasadniając, iż stanowiły one realizację nałożonego na PSE Operator obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa¹⁹. Spółka wskazała, iż wykonywanie

---

¹⁹ PSE Operator powołuje się przy tym na Komunikat Komisji Europejskiej Pt. „*Services of general interest in Europe*” (2001/C/17/04)

istotnych funkcji publicznych na krajowym rynku energetycznym ma uzasadniać wyłączenie przedmiotowych działań spod obowiązujących reguł konkurencji.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej także jako „Prezes UOKiK”, „Prezes Urzędu” lub „organ antymonopolowy”) nie podzielił stanowiska PSE Operator w tym zakresie. W opinii organu antymonopolowego nie ulega wątpliwości, iż PSE Operator przysługuje przymiot przedsiębiorcy – w znaczeniu art. 4 pkt 1 *Ustawy*. Zgodnie z art. 9h ustawy *Prawo energetyczne* Prezes URE wyznacza w drodze decyzji m.in. operatorów systemów przesyłowych oraz określa obszar, na którym będzie wykonywana działalność gospodarcza. Decyzją Prezesa URE z dnia 26 stycznia 2006 r., PSE Operator został wyznaczony operatorem systemu przesyłowego na okres do 31 grudnia 2007 r. na obszarze RP. Działalność gospodarcza, którą wykonuje Spółka, polega między innymi na świadczeniu usług przesyłania energii elektrycznej na rzecz określonych podmiotów, z którymi utrzymuje ona relacje handlowe. Należy więc uznać, iż PSE Operator jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Dodatkowo należy podnieść, iż nie jest dopuszczalnym aprioryczne usprawiedliwianie wszelkich działań podejmowanych przez PSE Operator, dbałością o bezpieczeństwo energetyczne kraju. Świadczenie usług w zakresie udostępniania zdolności przesyłowych dla wymiany międzysystemowej jest tylko jednym z kilku rodzajów działalności prowadzonych przez Operatora i tylko ta działalność, a właściwie dokonane w jej ramach przedmiotowe redukcje zdolności przesyłowych, które wywołały określone skutki na konkurencyjnym rynku obrotu energią elektryczną, podlegają ocenie Prezesa Urzędu pod względem zgodności z prawem antymonopolowym.

Właściwość Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Zdaniem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, kompetencje Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w zakresie promowania konkurencji, zgodnie z art. 21 ustawy *Prawo energetyczne*, nie wyłączają właściwości Prezesa UOKiK w dziedzinie ochrony konkurencji na rynku na podstawie ustawy antymonopolowej. Stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej także jako „SOKiK”) prezentowane w tej kwestii jest jednoznaczne. Zgodnie z wyrokiem tego sądu z dnia 31 stycznia 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 98/05), „kompetencje Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w zakresie zagadnień odnoszących się do promowania na rynku konkurencji, nie wyłączają właściwości Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Jest to stanowisko potwierdzone wielokrotnie w doktrynie i orzecznictwie. Właściwość Prezesa UOKiK obejmuje podejmowanie wszelkich decyzji w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów. Prawo energetyczne nie stanowi bowiem *lex specialis* wobec ustawy antymonopolowej. Przepisy regulacyjne wyłączają stosowanie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów tylko w takim zakresie w jakim jest ona faktycznie wykonywana przez organ regulacyjny”.

Podobne stanowisko zajął SOKiK w wyroku z dnia 7 stycznia 2004 r.²⁰, uznając, iż nie jest zasadne twierdzenie, „że ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne stanowi *lex specialis* w stosunku do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Treść obydwu ustaw wskazuje, że taka relacja nie występuje generalnie. (...) Przepisy regulacyjne wyłączają stosowanie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów tylko w takim zakresie w jakim jest ona faktycznie wykonywana przez organ regulacyjny. W przypadku energetyki dotyczy to w szczególności zatwierdzonych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki taryf, rozstrzygnięć wydanych w trybie art. 8 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne. Brak orzeczenia Prezesa URE w zakresie obowiązku świadczenia przez zainteresowanego usługi przesyłu gazu powoduje, że brak jest formalnej przeszkody w prowadzeniu postępowania antymonopolowego, gdyż „regulacja” w tym zakresie nie została dokonana. Jest więc sprawą wyboru zainteresowanego, czy dla ochrony swoich praw chce on wykorzystać środki publicznoprawne czy też środki prywatnoprawne.”

Relacja między przepisami prawa antymonopolowego, na które w polskim systemie prawnym składają się przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a przepisami tzw. ustaw regulacyjnych (nie tylko Prawa energetycznego, ale także Prawa telekomunikacyjnego) była rozpatrywana wielokrotnie przez sądy. W wyroku z dnia 19 października 2006 r.²¹ Sąd Najwyższy nie podzielił stanowiska, „(...) zgodnie z którym przepisy Prawa telekomunikacyjnego stanowią w całości *lex specialis* w stosunku do przepisów uokik (...). Prawo telekomunikacyjne jest instrumentem za pomocą którego organy państwa mogą stworzyć odpowiednie warunki, które umożliwiają równoprawną i efektywną konkurencję na rynku. Innymi słowy, Prawo telekomunikacyjne ma kreować konkurencję. Natomiast celem uokik jest ochrona konkurencji przed zniekształceniami mającymi swe źródło w zachowaniu przedsiębiorstw działających na rynku. Oznacza to, że przepisy Prawa telekomunikacyjnego oraz uokik, a tym samym odpowiednie organy odpowiedzialne za ich egzekwowanie, zajmują się konkurencją na rynkach telekomunikacyjnych z innej perspektywy. Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy nie uznaje, by wzajemna relacja między przepisami uokik, a przepisami innych ustaw, odpowiadała klasycznej regule *lex specialis derogat legi generali*. (...) W braku przepisu dotyczącego relacji ustawy do przepisów uokik, wzajemny stosunek między postanowieniami Prawa telekomunikacyjnego a przepisami uokik należy ustalić na podstawie art. 3 uokik. Zgodnie z art. 3 pkt 1 uokik przepisów ustawy nie stosuje się do ograniczeń konkurencji dopuszczonych na podstawie odrębnych ustaw. Z powyższego przepisu wynika ogólna zasada, zgodnie z którą przepisy uokik znajdują zastosowanie do wszystkich rynków, w tym do rynku telekomunikacyjnego, chyba że ustawa szczególna wyłącza w sposób generalny zastosowanie przepisów uokik lub nakazuje zachowania, które z punktu widzenia przepisów uokik należałoby uznać za praktyki ograniczające konkurencję. W braku wyraźnych uregulowań w przepisach ustawowych, stosowanie przepisów uokik nie jest wyłączone, jeżeli przepisy innej ustawy normują zachowania przedsiębiorców lub ustanawiają określone procedury dla rozpoznawania sporów. W myśl art. 3 przepisy ustawy nie znajdują zastosowania

---

²⁰ Sygn. akt XVII Ama 24/03

²¹ Sygn. akt III SK 15/06

tylko do ograniczeń konkurencji przewidzianych w innych ustawach, co oznacza, że Prezes UOKiK nie może uznać za praktykę ograniczającą konkurencję zachowania, które jest nakazane przez przepisy Prawa telekomunikacyjnego. Sąd Najwyższy podziela w pełni pogląd, zgodnie z którym przepisy prawa antymonopolowego znajdują zastosowanie do działalności przedsiębiorstw objętych regulacją we wszystkich tych przypadkach, w których przepisy regulacyjne pozostawiają im margines swobody działania.”

Na moment wszczęcia niniejszego postępowania antymonopolowego, przed Prezesem URE toczyły się trzy postępowania dotyczące działań PSE Operator w lipcu 2006 r., będących przedmiotem wniosku PCC z dnia 28 sierpnia 2006 r. o wszczęcie postępowania antymonopolowego:

- 1) postępowanie wszczęte w dniu 2 sierpnia 2006 r. na wniosek Petro Carbo Chem GmbH z siedzibą w Duisburgu o rozstrzygnięcie sporu z PSE Operator dotyczącego nieuzasadnionego wstrzymania energii elektrycznej dla celów wymiany międzysystemowej w dniach 13,14,17,18, a także od 25 do 28 lipca 2006 r. (sygn. akt: DPK-7115-6/2006);
- 2) postępowanie wszczęte w dniu 11 sierpnia 2006 r. na wniosek Elnord S.A. z siedzibą w Gdańsku o rozstrzygnięcie sporu z PSE Operator dotyczącego nieuzasadnionego wstrzymania energii elektrycznej dla celów wymiany międzysystemowej w dniach 13,14,17,18, 25-28 i 31 lipca 2006 r. (sygn. akt: DPK-7115-7/2006);
- 3) postępowanie wszczęte w dniu 6 kwietnia 2007 r. na wniosek Petro Carbo Chem S.A. (dalej także jako „PCC S.A.”) z siedzibą w Gliwicach o rozstrzygnięcie sporu z PSE Operator dotyczącego nieuzasadnionego wstrzymania energii elektrycznej dla celów wymiany międzysystemowej w dniach 13,14,17,18, a także od 25 do 28 lipca 2006 r. (sygn. akt: DPK-7115-4/2007).

W trakcie trwania niniejszego postępowania antymonopolowego, Prezes URE wydał w dniu 31 maja 2007 r. decyzję²² w drugiej z ww. spraw, uznając, iż wstrzymanie dostarczania energii elektrycznej dokonane w dniach: 13, 14, 17, 18, 25 – 28 i 31 lipca 2006 r. przez PSE Operator S.A. na rzecz Elnord S.A. nie było nieuzasadnione. Wyrokiem z dnia 20 marca 2008 r. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (sygn. akt XVII Am E 171/07) oddalił odwołanie przedsiębiorstwa Elnord S.A. od przedmiotowej decyzji Prezesa URE, dzielając w całości, w uzasadnieniu (ustnym) do wyroku, argumentację Prezesa URE. Z kolei w dniu 9 października 2007 r. Prezes URE wydał decyzję²³ umarzającą, w związku z zaistnieniem przesłanek o charakterze formalnym, postępowanie w zakresie rozstrzygnięcia, czy wstrzymanie dostarczania energii elektrycznej dokonane w dniach: 13, 14, 17, 18, 25 – 28 lipca 2006 r. przez PSE Operator S.A. na rzecz Petro Carbo Chem GmbH było nieuzasadnione. W dniu 25 marca 2008 r. Prezes URE wydał

---

²² Decyzja Prezesa URE z dnia 31 maja 2007 r. DPK-5111-7(16)/2007, stanowiąca załącznik do pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 19 czerwca 2007 r.

²³ Decyzja Prezesa URE z dnia 9 października 2007 r. DPK-7115-6(27)/2006/2007/RGa, stanowiąca załącznik do pisma PSE Operator z dnia 8 listopada 2007 r.

decyzję²⁴ w trzeciej z ww. spraw, w której stwierdził, iż wstrzymanie dostarczania energii elektrycznej dokonane w dniach: 13, 14, 17, 18, 25 – 28 lipca 2006 r. przez PSE Operator na rzecz PCC S.A. było uzasadnione.

W opinii organu antymonopolowego, decyzja Prezesa URE umarzająca postępowanie na wniosek PCC GmbH oznacza brak merytorycznego rozstrzygnięcia organu regulacyjnego w przedmiotowej sprawie, w której toczyło się równoległe postępowanie na podstawie przepisów ustawy antymonopolowej, przed Prezesem UOKiK. Tym samym, zgodnie z wyrokiem SOKiK z dnia 7 stycznia 2004 r., brak był formalnej przeszkody we wszczęciu i prowadzeniu przedmiotowego postępowania antymonopolowego, gdyż „regulacja” w tym zakresie nie została dokonana. Należy zwrócić uwagę, iż rozstrzygnięcia w sprawach spornych, dokonywane przez Prezesa URE na podstawie art. 8 ust. 1 *Prawa energetycznego*, mają charakter indywidualny i dotyczą określonych podmiotów. W przypadku PCC GmbH, Prezes URE nie mógł z przyczyn formalnych wydać wiążącego rozstrzygnięcia, dlatego też tym bardziej pożądane było w tym wypadku działanie Prezesa UOKiK.

Niezależnie od powyższego, należy wskazać, iż wszystkie ww. decyzje Prezesa URE odnosiły się do tego samego stanu faktycznego. Prezes URE stwierdził w decyzji umarzającej postępowanie na wniosek PCC GmbH, iż *„działania Operatora w dniach: 13, 14, 17, 18 lipca, a także od dnia 25 do 28 lipca stanowiły przedmiot wnikliwej analizy dokonanej na gruncie odrębnego postępowania administracyjnego (tj. w sprawie na wniosek Elnord S.A.). PCC nie wskazało na żadną nową okoliczność, która jako istotna dla sprawy mogłaby stanowić impuls do wszczęcia postępowania, wobec czego wniosek w tym zakresie nie został uwzględniony”*. Tym samym Prezes URE podniósł, iż gdyby nie istniały przesłanki formalne uzasadniające umorzenie postępowania na wniosek PCC GmbH, to rozstrzygnięcie merytoryczne byłoby takie samo jak w przypadku decyzji w sprawie na wniosek Elnord S.A. Także w ww. decyzji z dnia 25 marca 2008 r. rozstrzygającej spór pomiędzy PSE Operator a PCC S.A., Prezes URE użył analogicznego uzasadnienia wobec przedmiotowych zachowań Operatora, jak w decyzji w sprawie Elnord S.A.

Brak wiążącego rozstrzygnięcia Prezesa URE w sprawie PCC GmbH, nie oznacza, iż Prezes UOKiK nie powinien wziąć pod uwagę rozstrzygnięć Prezesa URE w sprawie z wniosku Elnord S.A. oraz w sprawie z wniosku PCC S.A. Przeciwnie, w opinii organu antymonopolowego, stanowią one dla Prezesa UOKiK istotną analizę aspektów technicznych sprawy oraz powinny być wykorzystane na potrzeby rozstrzygnięcia niniejszego postępowania antymonopolowego, tym bardziej, iż rozstrzygnięcie Prezesa URE w sprawie Elnord S.A. zostało w całości podtrzymane ww. wyrokiem przez SOKiK.

Ponadto, Prezes Urzędu stoi na stanowisku, iż kompetencje organu regulacyjnego różnią się od kompetencji organu antymonopolowego m. in. zakresem osądu rozpatrywanych spraw. Przedmiotem postępowania przed Prezesem URE w tym

---

²⁴ Decyzja Prezesa URE z dnia 25 marca 2008 r. DPK-7115-4(18)/2007/RGa, stanowiąca załącznik do pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 25 kwietnia 2008 r.

wypadku było stwierdzenie, czy konkretne działania PSE Operator wobec konkretnego podmiotu, polegające na redukcji zdolności przesyłowych na połączeniach transgranicznych, były zgodne z przepisami *Prawa energetycznego*. Natomiast w postępowaniu antymonopolowym Prezes UOKiK ma za zadanie zbadać zgodność określonych działań z przepisami prawa konkurencji, mając na uwadze potrzebę ochrony interesu publicznoprawnego, a nie interesu indywidualnego przedsiębiorcy. Oznacza to w szczególności możliwość oceny tych aspektów stanu faktycznego, które pozostają poza kontrolą regulatora.

Podobne stanowisko prezentowane jest przez doktrynę. W komentarzu do ustawy *Prawo energetyczne*²⁵ czytamy, iż „możliwy jest zbieg stosowania obu ustaw (*Prawa energetycznego* oraz ustawy antymonopolowej) i kompetencji obu organów (Prezesa URE oraz Prezesa UOKiK) w kwestiach, gdy oceniają one określoną działalność przedsiębiorstw energetycznych z odmiennej perspektywy. Prezes URE dokonuje oceny analizując racje i interesy stron konfliktu, a więc rozstrzyga konkretny, indywidualny przypadek. Prezes UOKiK natomiast ocenia sprawę z perspektywy ochrony i rozwoju konkurencji, przykładając w tej ocenie miary interesu publicznego”.

Dlatego też, Prezes UOKiK uznał się właściwym do rozpatrzenia niniejszej sprawy.

Interes publiczny

Podstawą do zastosowania przepisów ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, jest ustalenie, czy w rozpatrywanej sprawie doszło do naruszenia interesu publiczno – prawnego. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 ustawy antymonopolowej, *ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów*. Ustawa antymonopolowa należy do dziedziny prawa publicznego i jako taka powinna mieć zastosowanie w sytuacji zagrożenia interesu publicznego, a nie interesu jednostkowego. Takie też stanowisko prezentuje w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy oraz Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z którym podstawą do zastosowania przez Prezesa UOKiK przepisów ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes jednostki, czy też grupy (np. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 27 czerwca 2001 r., sygn. akt XVII Ama 92/00).

Zdaniem Sądu, pojęcie interesu publicznego nie jest pojęciem o charakterze stałym i jednolitym. W każdej sprawie powinien on być ustalony i konkretyzowany. Organ administracji publicznej - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - powinien w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji być rzecznikiem interesu publicznego, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej. „Publiczny” znaczy dotyczący ogółu a nie jednostki, czy też określonej grupy. Podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy antymonopolowej

---

²⁵ J. Baehr, E. Stawicki, J. Antczak, *Prawo energetyczne. Komentarz*, Wydawnictwo Zakamycze 2003 r., s. 21

wynno być uprzednie ustalenie przez wyżej wymieniony organ administracji, czy nastąpiło rzeczywiste naruszenie wskazanego przepisami ustawy interesu publicznego, nie zaś interesu jednostki, czy też grupy. Celem ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* nie jest ochrona prywatnoprawnego interesu przedsiębiorcy.²⁶

Ustawa chroni konkurencję jako zjawisko o charakterze instytucjonalnym. Za zagrożenie lub naruszenie konkurencji w tym rozumieniu należy uznać zaś jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku gospodarczego, a więc gdy dotyczą konkurencji rozumianej nie jako sytuację pojedynczego przedsiębiorcy (konsumenta), lecz jako zjawisko charakteryzujące funkcjonowanie gospodarki. Ingerencja organów działających na podstawie ustawy antymonopolowej uzasadniona jest tylko wówczas, gdy służy ochronie tak pojętej konkurencji. Celem ustawy nie jest więc ochrona indywidualnego przedsiębiorcy, gdyż indywidualne prawa podmiotowe uczestników obrotu gospodarczego podlegają ochronie w trybie dochodzenia roszczeń przed sądem powszechnym, bądź przed sądem administracyjnym.²⁷

Jednocześnie, cele ustawy, określone w art. 1 ust. 1 *Ustawy*, są równorzędne, co oznacza, że praktyki ograniczające konkurencję obejmują nie tylko te, które godzą w konkurencję, ale również te, które – podejmowane przez przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą – nie godząc wprost w konkurencję, naruszają interesy innych uczestników rynku. Praktyki ograniczające konkurencję można zatem podzielić na praktyki antykonkurencyjne, wywierające bezpośredni wpływ na stan lub rozwój konkurencji i interesy konkurencyjne innych przedsiębiorców oraz praktyki eksploatacyjne, których istotą jest uzyskanie korzyści kosztem innych podmiotów, w tym nieprowadzących działalności gospodarczej. W przypadku praktyk eksploatacyjnych bezpośrednim celem lub skutkiem działań przedsiębiorców jest naruszenie przede wszystkim, innych niż konkurencyjne, interesów pozostałych uczestników rynku poprzez wykorzystanie przez przedsiębiorców istniejącej przewagi nad kontrahentami, wynikającej z posiadanej siły rynkowej.

W ocenie organu antymonopolowego, nie ulega wątpliwości, iż w niniejszej sprawie interes publiczny – prawny występuje. Działania PSE Operator, podjęte na krajowym rynku usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach KSE, polegające na redukcji zarezerwowanych uprzednio przez spółki obrotu zdolności przesyłowych energii elektrycznej dla wymiany transgranicznej, nie były, z oczywistych względów, wymierzone w bezpośrednich konkurentów Spółki. PSE Operator jest podmiotem szczególnym, wyznaczonym przez Prezesa URE do roli operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego Polski i jako monopolista naturalny, bezpośrednich konkurentów nie posiada - wszelkie transakcje sprzedaży energii elektrycznej pochodzącej z Polski realizowane w obrocie międzynarodowym muszą się odbywać z jej udziałem. Działania Spółki dotknęły jednak podmioty działające na rynkach powiązanych, tj. spółki hurtowego obrotu energią elektryczną, działające w zakresie transgranicznej wymiany energii elektrycznej w kierunku

---

²⁶ Wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 października 2002 r. XVII Ama 133/01

²⁷ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 lutego 2003 r. XVII 38/02

eksportu z Polski. Według analizy dokonanej przez Prezesa Urzędu na chwilę wstępną postępowania, działania te mogły spowodować zmianę struktury konkurencji na rynku hurtowego obrotu energią elektryczną, poprzez utrudnienie podmiotom obecnym na tym rynku sprawnego funkcjonowania, wpływając w konsekwencji na zdolność tych podmiotów do utrzymania się na rynku. Przedmiotem postępowania ze strony organu antymonopolowego nie było zatem rozstrzygnięcie indywidualnego sporu pomiędzy PCC a PSE Operator, ale ocena zachowania krajowego monopolisty w zakresie świadczenia usług transgranicznego przesyłu energii elektrycznej, w konfrontacji z jakimkolwiek przedsiębiorcą prowadzącym lub zamierzającym prowadzić działalność w sferze eksportu energii elektrycznej z Polski. PCC powinien być traktowany jako jeden z przedsiębiorców, którzy napotkali podobne trudności lub których podobne trudności mogłyby potencjalnie spotkać ze strony PSE Operator. Do tych przedsiębiorców należy zaliczyć zarówno tych, którzy już w lipcu 2006 r., tj. w okresie, w którym PSE Operator podjęła działania, będące przedmiotem niniejszego postępowania, prowadzili działalność w zakresie transgranicznego obrotu energią elektryczną i podobnie jak Wnioskodawca zostali dotknięci przedmiotowymi redukcjami zdolności przesyłowych energii elektrycznej w kierunku eksportu, jak i innych, potencjalnych, przyszłych uczestników tego rynku.

Ponadto, przedmiotowe działania PSE Operator mogły mieć wpływ na funkcjonowanie kontrahentów spółek obrotu, naruszając także i ich interesy. W tym kontekście należy wskazać jeden z wyroków wydanych przez Sąd Najwyższy (z dnia 24 lipca 2003 r. sygn. akt I CKN 496/01), w którym sąd ten, wyjaśniając stanowisko w kwestii naruszenia interesu publicznoprawnego, stwierdził, iż: *„w rozpoznawanej sprawie, przy dokonywaniu oceny czy doszło do naruszenia lub zagrożenia zasady wolnej konkurencji na rynku relewantnym, nie można poprzestać na zbadaniu sytuacji ewentualnego pokrzywdzenia bezpośrednich kontrahentów przedsiębiorcy dominującego na tym rynku. Potrzebne jest tu spojrzenie szersze, uwzględniające także to, w jaki sposób działania przedsiębiorstwa odbijają się na interesach członków spółdzielni (konsumentach), a nie tylko jej samej, jako bezpośredniego kontrahenta przedsiębiorstwa. Ten szerszy kontekst naruszenia interesów także członków spółdzielni, dotkniętych pośrednio działaniem powoda może uzasadniać wniosek, że (...) działania powoda naruszają interes o charakterze ogólniejszym – publicznoprawnym, a nie jak przyjął Sąd Antymonopolowy, odnoszą się najwyżej do interesu grupy konsumentów”*.

W związku z powyższym, stwierdzenie zarzucanej PSE Operator praktyki, oznaczałoby uznanie, iż w niniejszym postępowaniu dochodzi do zaburzenia modelu konkurencji rozumianej szeroko, jako zjawisko charakteryzujące funkcjonowanie gospodarki rynkowej.

W opinii Prezesa Urzędu przedmiotowe działania podjęte przez PSE Operator mogły także nosić znamiona praktyki ograniczającej konkurencję o charakterze eksploatacyjnym. Dokonanie przez PSE Operator redukcji zdolności przesyłowych dla eksportu energii elektrycznej z Polski w lipcu 2006 r. mogło bowiem oznaczać, iż PSE Operator, mając do swojej dyspozycji alternatywne sposoby zapobieżenia sytuacji

kryzysowej w KSE, wybrała środek najmniej dla siebie uciążliwy, tzn. innymi słowy – najtańszy i mając na celu uniknięcie zastosowania innych bardziej kosztownych środków interwencyjnych, przerzuciła ową uciążliwość na spółki obrotu, w tym na Wnioskodawcę. W doktrynie wskazuje się, iż istotą praktyk eksploatacyjnych nie jest wpływanie na strukturę rynku i sytuację konkurencyjną innych przedsiębiorców, lecz uzyskanie przez stosujących te praktyki, korzyści kosztem innych podmiotów, w tym nieprowadzących działalności gospodarczej. Ustawa antymonopolowa w przypadku takich praktyk dawać powinna ochronę wszelkim podmiotom, dotkniętym nimi, również wówczas, gdy zakazane działania mają charakter jednostkowy. Dla naruszenia interesu publicznego w takich sytuacjach wystarczające jest dowolne nadużywanie siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, bowiem już sam fakt nadużywania narusza interes publiczny²⁸.

Mając powyższe argumenty na względzie, organ antymonopolowy, uznał, iż w przedmiotowej sprawie interes publiczny występuje.

Rynek właściwy. Pozycja dominująca PSE Operator na rynku właściwym

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się zawsze na rynku, przy czym nie chodzi tu o rynek rozumiany ogólnie (w znaczeniu ekonomicznym), ale o rynek relewantny w danej sprawie, tzw. rynek właściwy. Na początku należy więc określić rynek właściwy dla oceny niniejszej sprawy. Przepis art. 4 pkt 8 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* definiuje pojęcie rynku właściwego, jako rynku towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Pojęcie *towarów*, zgodnie z art. 4 pkt 6, obejmuje rzeczy, jak również energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane. Przy wyznaczaniu rynku właściwego niezbędne jest zatem uwzględnienie szczególnych cech danego produktu (wyodrębnienie rynku produktowego) oraz określenie obszaru, na którym jest on dystrybuowany i gdzie warunki konkurencji są wystarczająco jednorodne (wyodrębnienie rynku geograficznego).

W rozpatrywanej sprawie rynkiem relewantnym w odniesieniu do przedsiębiorcy, w stosunku do którego toczy się postępowanie administracyjne, jest **krajowy rynek usług przesyłowych międzynarodowych, świadczonych w ramach krajowego systemu elektroenergetycznego**. PSE Operator posiada na tak określonym rynku pozycję dominującą, przez którą należy rozumieć, zgodnie z art. 4 pkt 9 *Ustawy*, pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów,

---

²⁸ Modzelewska – Wąchal E., *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, wyd. TWIGGER, Warszawa 2002 r., str. 15 – 16,

przy jednoczesnym domniemaniu, iż przedsiębiorca posiada pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Uzasadniając powyższe, należy wskazać, co następuje.

Przesył energii elektrycznej następuje poprzez system sieci przesyłowej elektroenergetycznej. Krajowa sieć przesyłowa elektroenergetyczna, dzięki połączeniom międzysystemowym, tzw. interkonektorom, pracuje synchronicznie z systemami Niemiec, Czech oraz Słowacji w ramach systemu UCTE, jest również połączona z systemem przesyłowym Szwecji za pomocą kabla prądu stałego (połączenie niesynchroniczne), istnieją także nieużytkowane połączenia z systemami Ukrainy i Białorusi. Kryterium efektywności gospodarowania przesyłem energii elektrycznej sprawia, iż świadczenie usług przesyłowych odbywa się w warunkach monopolu naturalnego. Monopol naturalny przedsiębiorstw prowadzących działalność w oparciu o sieć, wynika z konieczności budowy wysoce kapitałochłonnych instalacji i infrastruktury, co pociąga za sobą wysoki udział kosztów stałych w całości kosztów takiej działalności. Z tego powodu jest nieracjonalnym, z ekonomicznego punktu widzenia, powielanie sieci przesyłowych, w celu umożliwienia świadczenia usług przesyłowych przez kilka podmiotów równoległe. Także względy bezpieczeństwa KSE i obowiązki, jakie wiążą się z jego zapewnieniem, przemawiają za tym, aby w systemie elektroenergetycznym, tylko jeden podmiot pełnił rolę OSP. Decyzją Prezesa URE, operatorem krajowego systemu przesyłowego elektroenergetycznego wyznaczona została właśnie PSE Operator i jako OSP, Spółka świadczy usługi przesyłowe energii elektrycznej – krajowe oraz międzynarodowe.

Zgodnie z postanowieniami IRiESP (część II.C.4 oraz część bilansująca - pkt 4.6.2.1, 4.6.2.2), usługi przesyłania międzynarodowe obejmują wymianę międzysystemową równoległą (synchroniczną), tj. wykorzystującą istniejące połączenia międzysystemowe z systemami Czech, Niemiec oraz Słowacji. W zakresie wymiany międzysystemowej PSE Operator w szczególności: (a) rezerwuje dla użytkownika systemu lub odbiorcy wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, uzyskane przez tego użytkownika systemu lub odbiorcę, zgodnie z zasadami realizacji przetargów na rezerwację zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, (b) przyjmuje i dokonuje weryfikacji zgłoszonych w formie grafików wymiany międzysystemowej umów sprzedaży energii w obrocie transgranicznym, (c) uzgadnia zgłoszone grafiki wymiany międzysystemowej z operatorami systemów przesyłowych krajów sąsiednich, (d) dokonuje fizycznej realizacji wymiany międzysystemowej przy współpracy z operatorami systemów przesyłowych krajów sąsiednich. Udostępnianie (rezerwacja) zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych w drodze przetargów odbywa się w ramach zdolności przesyłowych wyznaczonych i oferowanych przez PSE Operator zgodnie z dokumentem „Zasady wyznaczania zdolności przesyłowych na liniach wymiany międzysystemowej” opracowanym przez OSP i uzgodnionym z Prezesem URE.

Wymiar geograficzny rynku właściwego w sprawie, ograniczony jest do obszaru, na którym położona jest użytkowana przez PSE Operator sieć przesyłowa

elektroenergetyczna wraz z wchodzącymi w jej skład połączeniami międzysystemowymi, tj. do terenu Rzeczypospolitej Polskiej.

PSE Operator, w okresie, w którym dokonała przedmiotowych redukcji zdolności przesyłowych, była jedynym dysponentem sieci przesyłowej elektroenergetycznej na terenie kraju i przynależących do niej połączeń międzysystemowych wykorzystywanych do transgranicznej wymiany energii elektrycznej. Spółka posiadała zatem pozycję dominującą w zakresie świadczenia usług przesyłowych międzynarodowych, charakteryzującą się 100%-owym udziałem w rynku właściwym i brakiem jakiegokolwiek konkurencji. Ponadto pozycja dominująca PSE Operator ma charakter trwały, z uwagi na powyżej opisaną specyfikę działalności, jaką jest przesył energii elektrycznej. W związku z powyższym, należy uznać, iż PCC nie posiadała w analizowanym okresie możliwości skorzystania z alternatywnego rozwiązania w zakresie transgranicznego przesyłu energii elektrycznej.

Skutki przedmiotowych działań PSE Operator dotknęły podmioty działające na rynkach powiązanych z rynkiem właściwym w sprawie, tj. spółki obrotu prowadzące działalność w zakresie wymiany międzysystemowej energii elektrycznej pochodzącej z Polski na rynki: czeski, niemiecki i słowacki.

Naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Organ antymonopolowy dokonał wnikliwej analizy sprawy z punktu widzenia zgodności zachowań PSE Operator z postanowieniami ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, wykorzystując dokonaną uprzednio przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki analizę stanu faktycznego, w zakresie aspektów technicznych, które - jak zostało powyżej wskazane - były badane w odrębnych postępowaniach administracyjnych przez organ regulacyjny²⁹. Na tej podstawie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził, iż przedmiotowe działania PSE Operator, z uwagi na ich obiektywne uzasadnienie, nie stanowią naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 2, 5, 6 i 8 *Ustawy*.

Naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 2 *Ustawy*

Zgodnie z art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 2 *Ustawy* zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez ograniczanie produkcji, zbytu lub postępu technicznego ze szkodą dla kontrahentów lub konsumentów. Aby więc dane zachowanie przedsiębiorcy można było zakwalifikować jako przedmiotową praktykę, należy wykazać zaistnienie następujących okoliczności:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na danym rynku właściwym,
- b) ograniczenie produkcji, zbytu lub postępu technicznego - przy czym ograniczenie to powinno wynikać z nadużycia pozycji dominującej, a nie z przyczyn natury

---

²⁹ Por. Decyzję Prezesa URE z dnia 9 października 2007 r., Decyzję Prezesa URE z dnia 31 maja 2007 r. (sygn. DPK-5111-7(16)/2007), Decyzję Prezesa URE z dnia 25 marca 2008 r.

technicznej (np. awarii instalacji), organizacyjnej (np. rozbudowy instalacji, co może się wiązać z „przestojami”), czy rynkowej (np. ograniczenie produkcji z uwagi na spadek popytu);

- c) powstanie po stronie kontrahentów dominującego podmiotu lub konsumentów szkody, przy czym szkoda powinna pozostawać w związku przyczynowo-skutkowym z ograniczeniem, jakiego dopuścił się dominujący przedsiębiorca.

Powyższe przesłanki muszą być spełnione łącznie.

Wnioskodawca zarzucił PSE Operator stosowanie powyższej praktyki ograniczającej konkurencję poprzez nieuzasadnione ograniczenie zbytu ze szkodą dla kontrahentów PSE Operator S.A., polegające na nieuzasadnionym wstrzymaniu eksportu energii elektrycznej z Polski na skutek zredukowania do zera zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych.

W opinii Prezesa Urzędu, przedmiotowe działanie nie wypełnia znamion powyższej praktyki ze względu na obiektywnie uzasadnione zachowanie PSE Operator i wyjątkowy charakter przedmiotowych działań, które uniemożliwiają stwierdzenie nadużywania pozycji dominującej.

W niniejszej sprawie, przepisami mającymi znaczenie dla oceny przedmiotowych działań PSE Operator, są przepisy Rozporządzenia 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej jak również przepisy ustawy *Prawo energetyczne* oraz wydanej na jej podstawie Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej. Ogólne zasady zarządzania ograniczeniami przesyłowymi w transgranicznej wymianie energii elektrycznej reguluje art. 6 ww. Rozporządzenia 1228/2003. Stosownie do postanowień art. 6 ust. 2 tego rozporządzenia, procedury ograniczania transakcji są stosowane jedynie w sytuacjach awaryjnych, kiedy operator systemu przesyłowego musi działać szybko, a przekierowanie lub wymiana kompensacyjna nie jest możliwa. Każda taka procedura musi być stosowana w sposób niedyskryminacyjny. Z kolei, pojęcie „ograniczenie przesyłowe” zostało zdefiniowane w art. 2 ust. 2 lit. (c) tego rozporządzenia. I zgodnie z tą definicją, oznacza sytuację, w której połączenia wzajemne łączące krajowe systemy przesyłowe, nie są w stanie fizycznie przesłać całej energii elektrycznej wynikającej z handlu międzynarodowego żądanej przez uczestników rynku, ze względu na brak zdolności przesyłowej połączeń wzajemnych i/lub danych krajowych systemów przesyłowych.

We wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego, PCC zakwestionowała fakt wystąpienia w niniejszej sprawie ograniczeń przesyłowych, o których mowa w Rozporządzeniu 1228/2003. Wnioskodawca powołując się na komunikat PSE Operator z dnia 19 lipca 2006 r., podniósł, iż problemem w KSE w lipcu 2006 r. nie był brak zdolności przesyłowych połączeń wymiany międzysystemowej lub krajowej sieci przesyłowej lecz zmniejszone krajowe zdolności produkcyjne przy zbyt dużym poborze energii. Ograniczenie przesyłowe nie dotyczyło

więc sieci jako takiej, a w związku z tym ograniczenie transakcji w zakresie wymiany międzysystemowej przez PSE Operator było nieuzasadnione.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż zdarzenia, które wystąpiły w lipcu 2006 r. były spowodowane trudnościami ze zbilansowaniem systemu, a konkretnie, wzrostem zapotrzebowania na energię elektryczną oraz zmniejszonym potencjałem wytwórczym części elektrowni w centralnej i północnej Polsce. Okoliczności te spowodowały wzrost przepływów w części linii elektroenergetycznych powyżej wartości dopuszczalnych, co skutkowało niedotrzymaniem obowiązujących kryteriów niezawodności i jakości dostaw. W efekcie, wystąpił brak zdolności przesyłowych niektórych krajowych linii przesyłowych a tym samym brak zdolności przesyłowych systemu przesyłowego. W związku z tym, PSE Operator nie była w stanie przesłać całej energii wynikającej z handlu transgranicznego. Zatem, zaistniało ograniczenie przesyłowe, o którym mowa w art. 6 ust. 1 Rozporządzenia 1228/2003 i po spełnieniu warunków określonych w art. 6 ust. 2 ww. rozporządzenia, możliwe było zastosowanie ograniczenia transakcji.

Podstawową przesłanką zastosowania ograniczeń transakcji jest zaistnienie sytuacji awaryjnej, przy czym Rozporządzenie 1228/2003, ani ustawa *Prawo energetyczne* nie zawierają definicji takiej sytuacji. Zgodnie z przepisami art. 9c ust. 2 ustawy *Prawo energetyczne*, za zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i odpowiedniej zdolności przesyłowej odpowiedzialny jest operator systemu przesyłowego. Jednocześnie, stosownie do dyspozycji art. 9g tej ustawy, OSP zobowiązany jest do opracowania instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej, która określa m.in. warunki i sposób prowadzenia przez tego operatora ruchu w sieci przesyłowej. Ponadto, operator zobowiązany jest określić w tej instrukcji kryteria bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (art. 9g ust. 4 pkt 3) oraz procedury awaryjne (art. 9g ust. 5 pkt 2 lit e). Wspomniane procedury awaryjne, powinny być zawarte w wyodrębnionej części instrukcji dotyczącej bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, która podlega zatwierdzeniu przez Prezesa URE decyzją administracyjną.

W świetle powołanych wyżej przepisów ustawy *Prawo energetyczne*, należy uznać, że OSP, będąc zobowiązanym do zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania systemu przesyłowego oraz do opracowania procedur awaryjnych i kryteriów bezpieczeństwa systemu, jest uprawniony do oceny, czy dana sytuacja nosi znamiona awaryjnej oraz kiedy należy zastosować procedury awaryjne. Ocena stanu bezpieczeństwa pracy KSE, dokonywana przez PSE Operator, opiera się na kryteriach określonych – stosownie do uprawnienia wynikającego z przepisów *Prawa energetycznego* – w IRiESP. Jednym z podstawowych kryteriów oceny jest wysokość nadwyżek mocy dyspozycyjnej elektrowni krajowych ponad zapotrzebowanie, czyli poziom tzw. rezerw: wirującej i operacyjnej w systemie.

W niniejszej sprawie, PSE Operator, planując pracę systemu na dni 13, 14, 17, 18, 25-28 i 31 lipca 2006 r., uznał – m.in. na podstawie, znacząco niższego od wymaganego, poziomu rezerw mocy – że istnieje realne ryzyko zagrożenia

bezpieczeństwa pracy KSE, co bezpośrednio wpływało na przesył transgraniczny energii elektrycznej³⁰.

W tej sytuacji PSE Operator podjęła szereg działań zmierzających do zapewnienia pokrycia krajowego bilansu mocy.

W pierwszej kolejności wykorzystwała w sposób maksymalnie możliwy w odniesieniu do panującej w danej chwili sytuacji wszystkie dyspozycyjne jednostki wytwórcze centralnie dysponowane, a w celu uzyskania dodatkowej mocy wydała polecenie uruchomienia w trybie awaryjnym pracy jednostek wytwórczych, które nie podlegają centralnemu dysponowaniu. Należy zwrócić uwagę, iż większość z mocy nJWCD, to moc jednostek wytwórczych przystosowanych do pracy w kogeneracji (elektrociepłownie), ich praca w okresie zmniejszonego zapotrzebowania na ciepło powoduje skomplikowane problemy techniczne. Niemożliwym jest poleganie na zdolnościach wytwórczych tego typu jednostek, jako na pewnym środku zaradczym wobec niedoboru mocy w KSE. Operator wykorzystał jednak także i to narzędzie technicznego bilansowania KSE, dokonując, łącznie w lipcu 2006 r., zakupów interwencyjnych zwiększenia generacji energii elektrycznej z nJWCD w ilości 85.181,90 MWh na kwotę 23.471.487,02 zł³¹. Wynika z tego, iż zarzut PCC, odnośnie nieprzywołania przez PSE Operator nJWCD do pracy, jest nieuzasadniony.

Z materiału dowodowego, zgromadzonego w sprawie, wynika, iż niesłusznym jest także zarzut Wnioskodawcy o nieskorzystaniu przez PSE Operator z możliwości wymiany kompensacyjnej z operatorami sąsiednich systemów przesyłowych. Na podstawie umów ramowych³² pomiędzy PSE Operator a sąsiednimi OSP na tzw. pomoc awaryjną, zakupy interwencyjne mogą być dokonywane jedynie dla uniknięcia lub usunięcia sytuacji awaryjnej, po wyczerpaniu wszystkich dostępnych środków we własnym systemie. Z zapisów tych umów wynika, iż zakupy interwencyjne nie mogą służyć pozyskiwaniu energii w celu zbilansowania własnego systemu. Ponadto nie jest możliwe wcześniejsze rezerwowanie żadnej części zdolności przesyłowych netto z przeznaczeniem na awaryjną dostawę energii w przypadku wystąpienia awarii. Dokonanie zakupów interwencyjnych u sąsiednich OSP nie było możliwe – na mocy zawartych z nimi umów – wcześniej niż na dzień przed datą spełnienia świadczenia na rzecz przedsiębiorstw prowadzących obrót energią elektryczną, w tym m.in. PCC (nie wcześniej niż w dobie „n-1”). Operator znając, z co najmniej dwudniowym wyprzedzeniem (w dobie „n-2”), zagrożenie w postaci deficytu mocy w KSE, zobligowany był wykorzystać wcześniej wszystkie dostępne mu środki zaradcze w ramach własnego systemu. Środkiem takim w omawianych przypadkach były redukcje, których ogłoszenie musi nastąpić w dobie „n-2”, gdyż w dobie „n-1” uczestnicy wymiany międzysystemowej dokonują zgłoszeń. Zakupy interwencyjne mocy od sąsiednich OSP, możliwe były do wykorzystania wyłącznie w ramach procedur planowania dokonywanych przez OSP w dobie „n-1”. Dlatego też zastosowanie przez OSP środka zaradczego w postaci awaryjnych zakupów mocy

³⁰ Por. załącznik nr 10 do pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 12 stycznia 2007 r., a także załącznik 10 do pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 23 listopada 2007 r.

³¹ Szczegółowy opis tych działań znajduje się na str. 14 – 15 pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 23 listopada 2007 r.

³² Por. Załącznik nr 3 do pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 11 maja 2007 r.

mogło mieć miejsce wyłącznie w przypadku dostaw na dzień następny, co miało miejsce w przypadku 12 i 24 lipca 2006 r., kiedy Spółka skorzystała z pomocy sąsiednich OSP. PSE Operator nie mogła zwrócić się do sąsiednich OSP o pomoc awaryjną w dniach kolejnych, bez wcześniejszego dokonania redukcji zdolności przesyłowych dla wymiany transgranicznej. Z kolei niepodjęcie decyzji o redukcji i oczekiwanie do dnia, w którym możliwe byłoby zwrócenie się do sąsiednich operatorów z prośbą o awaryjne udostępnienie wolnych mocy przesyłowych, wiązało się z ryzykiem nieotrzymania takiej pomocy, chociażby z uwagi na fakt niedysponowania stosownymi rezerwami mocy przez sąsiednich OSP. Pamiętać należy, że każdy operator zobowiązany jest w pierwszej kolejności zabezpieczyć prawidłowe funkcjonowanie własnego systemu. Dopiero zbilansowanie własnego KSE daje ewentualną możliwość udzielenia awaryjnej pomocy operatorowi kraju sąsiedniego.

Także zarzut o nieskorzystaniu przez PSE Operator z możliwości zawarcia transakcji zastępczych na zakup energii elektrycznej od spółek obrotu, nie zasługuje na uwzględnienie. W przedmiotowym okresie, w KSE brakowało mocy wytwórczych, co nie jest tożsame z brakiem energii elektrycznej. Przedsiębiorstwa obrotu mogą oferować do sprzedaży jedynie energię. Moc może być uzyskana od przedsiębiorstwa wytwórczego lub od operatora sąsiedniego systemu przesyłowego. Operator nie może kupić mocy wytwórczych od przedsiębiorstwa obrotu. Zauważyć należy, że zgodnie z przepisami art. 9d ustawy *Prawo energetyczne*, operator systemu przesyłowego powinien pozostawać niezależny od innych działalności. W praktyce oznacza to, że Operator nie może zajmować się działalnością w zakresie obrotu, tj. kupować i sprzedawać energii elektrycznej. Jego działalność ogranicza się do transportu energii siecią przesyłową. Jedynym przypadkiem, kiedy Operator może kupować energię jest, stosownie do art. 9c ust. 2 pkt 11 tej ustawy, jej zakup w celu pokrywania strat powstałych w sieci przesyłowej podczas przesyłania energii elektrycznej. Ten przepis nie miał jednak w tym przypadku zastosowania.

Wnioskodawca podniósł także, iż brak uruchomienia przez Ministra Gospodarki (do którego to organu Operator występował w tej sprawie dwukrotnie) procedury mającej na celu wydanie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium RP, implikuje, iż nieuzasadnionym było wstrzymanie wymiany międzysystemowej w kierunku eksportu. W opinii organu antymonopolowego, taki wniosek jest nieuzasadniony. Biorąc pod uwagę treść obydwu wystąpień PSE Operator do Ministra Gospodarki³³, należy uznać, iż Minister Gospodarki wiedział o już dokonanych przez Operatora redukcjach zdolności przesyłowych dla eksportu energii elektrycznej z Polski i uznał perspektywę ich ewentualnej kontynuacji za niewystarczającą przesłankę do wprowadzenia ograniczeń w sprzedaży energii elektrycznej w kraju.

Podsumowując powyższe, należy uznać, iż wbrew stanowisku Wnioskodawcy:

---

³³ Pismo PZ/279/2006 z dnia 13 lipca 2006 r. – załącznik nr 1 do pisma PSE Operator do Prezesa UOKiK z dnia 11 maja 2007 r. oraz Pismo PZ/304/2006 z dnia 24 lipca 2006 r. – załącznik nr 2 do pisma PSE Operator do Prezesa UOKiK z dnia 11 maja 2007 r.

- w KSE w lipcu 2006 r. miała miejsce sytuacja awaryjna i występowało ograniczenie przesyłowe, rozumiane zgodnie z Rozporządzeniem 1228/2003, a zatem zastosowanie ograniczenia transakcji dla wymiany międzysystemowej było zgodne z przepisami prawa,
- PSE Operator wykorzystwała w maksymalnie możliwy sposób krajowe źródła mocy,
- Spółka dokonała zakupów interwencyjnych mocy z zagranicy w zakresie, w jakim było to możliwe,
- nie istniała alternatywa dla działań, polegających na redukcji zdolności przesyłowych dla eksportu energii z Polski, podjętych w celu zabezpieczenia funkcjonowania KSE; w szczególności takimi rozwiązaniami nie były wymiana kompensacyjna i zakup energii elektrycznej od spółek obrotu.

W związku z tym, należy uznać, iż działania PSE Operator polegające na redukcji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w lipcu 2006 r. są obiektywnie uzasadnione, wynikają z przyczyn natury technicznej i jako takie nie mogą zostać uznane za przejaw nadużywania pozycji dominującej przez Spółkę³⁴. PSE Operator, jako podmiot odpowiedzialny za bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego, podejmując działania zmierzające do ograniczenia eksportu energii, nie kierowała się dążeniem do osiągnięcia jakiegokolwiek skutku antykonkurencyjnego (czy to w postaci eksploatacyjnej, czy też nakierowanej na ograniczenie konkurencji) lecz do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa. Spółka nie posiadała w przedmiotowych dniach lipca 2006 r. innej możliwości zapobieżenia awarii w KSE, jak dokonanie redukcji zdolności przesyłowych dla eksportu energii elektrycznej z Polski.

Brak stwierdzenia nadużywania przez PSE Operator pozycji dominującej poprzez ograniczenie zbytu w postaci redukcji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, jednocześnie zupełnie zbędnym czyni rozważania w zakresie ziszczenia się przesłanki powstania po stronie kontrahentów podmiotu dominującego szkody, która dodatkowo powinna pozostawać w związku przyczynowo-skutkowym z ograniczeniem, jakiego dopuścił się dominujący przedsiębiorca.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż brak jest przesłanek do stwierdzenia naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 2 *Ustawy*.

Naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 5 *Ustawy*

Przepis art. 8 ust. 2 pkt 5 ustawy o *ochronie konkurencji i konsumentów* uznaje za praktykę ograniczającą konkurencję przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

---

³⁴ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 r., sygn. akt III CRN 120/91, w którym Sąd uznał, iż ograniczenie produkcji może być uzasadnione przyczynami natury rynkowej: wzrostem zapasów i wielkością popytu.

Wnioskodawca zarzucił PSE Operator stosowanie powyższej praktyki ograniczającej konkurencję poprzez podjęcie działań, które mogą doprowadzić do eliminacji z rynku części podmiotów prowadzących obrót energią elektryczną.

W opinii Prezesa Urzędu redukcje zdolności przesyłowych dokonane przez PSE Operator w lipcu 2006 r. nie wypełniają znamion powyższej praktyki ze względu na obiektywne uzasadnienie dla tych działań PSE Operator, ich wyjątkowy charakter oraz fakt, iż dotknęły one w równym stopniu wszystkie podmioty prowadzące działalność w zakresie transgranicznego obrotu energią elektryczną w kierunku eksportu z Polski.

Praktyka określona w art. 8 ust. 2 pkt 5 *Ustawy* ma przede wszystkim charakter antykonkurencyjny, dobrem chronionym w tym przypadku jest konkurencja jako taka. Stosowaniu omawianej praktyki sprzyja funkcjonowanie przez przedsiębiorców w warunkach tzw. monopolu sieciowego, np. w energetyce. Podstawowa sfera aktywności tych przedsiębiorców powiązana jest bezpośrednio lub pośrednio z rynkami, których uczestnicy uzależnieni są od podmiotu o pozycji dominującej ze względu na możliwość dyktowania przez niego warunków prowadzenia przez nich działalności na rynkach konkurencyjnych. W przypadkach, gdy przedsiębiorca posiadający pozycję dominującą działa w sposób nieznajdujący uzasadnienia ze względów organizacyjnych, technicznych, prawnych lub innych narzuca pewne warunki, utrudniające lub uniemożliwiające konkurowanie przedsiębiorcom na tych rynkach, działanie takie uznawane jest za praktykę, o której mowa w omawianym przepisie³⁵.

Wobec działań PSE Operator, polegających na dokonaniu redukcji zdolności przesyłowych dla eksportu energii elektrycznej z kraju w lipcu 2006 r. - tak jak to zostało opisane przy zarzucie naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 2 *Ustawy* - organ antymonopolowy znajduje obiektywne uzasadnienie. Działania te nie były ukierunkowane na przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków lub rozwoju konkurencji lecz na zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania krajowego systemu elektroenergetycznego. Jak to zostało powyżej dowiedzione, PSE Operator nie posiadała żadnej alternatywy wobec przedmiotowych redukcji zdolności przesyłowych, zastosowanych w celu zabezpieczenia funkcjonowania KSE.

Ponadto, należy zwrócić uwagę, iż przedmiotowe redukcje dotknęły w równym stopniu wszystkich przedsiębiorców, którzy mieli zarezerwowane zdolności na przesył energii elektrycznej za granicę. PSE Operator nie dokonywała wyboru pomiędzy poszczególnymi transakcjami³⁶. W tej sytuacji, zarzucany przez PCC, antykonkurencyjny charakter tych działań, należałoby odnieść do wszystkich spółek obrotu prowadzących działalność w zakresie eksportu energii z Polski. Nie sposób jednak doszukać się interesu Operatora w wykluczaniu wszystkich spółek obrotu z właściwego dla nich rynku. W interesie Operatora leży, aby spółki obrotu posiadały dobrą kondycję finansową i jak najliczniej uczestniczyły w skoordynowanych

³⁵ Por. E. Modzelewska – Wąchal *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, TWIGGER Warszawa 2002 r.

³⁶ Por. omówienie zarzutu naruszenia przez PSE Operator art. 8 ust. 2 pkt 8 *Ustawy*

aukcjach zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, bowiem środki pochodzące z aukcji stanowią źródło przychodów PSE Operator.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż brak jest przesłanek do stwierdzenia naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 5 *Ustawy*.

Naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 6 *Ustawy*

Przepis art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* uznaje za praktykę ograniczającą konkurencję narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Wnioskodawca zarzucił PSE Operator stosowanie powyższej praktyki ograniczającej konkurencję poprzez przerzucenie na kontrahentów Spółki negatywnych konsekwencji sytuacji powstałej w polskim systemie elektroenergetycznym na skutek zmuszenia ich do dokonywania interwencyjnych zakupów energii elektrycznej w miejsce zakupów, jakie mogła i powinna była dokonać PSE Operator.

W opinii Prezesa Urzędu redukcje zdolności przesyłowych dokonane przez PSE Operator w lipcu 2006 r. nie wypełniają znamion powyższej praktyki.

Do naruszenia zakazu wskazanego w art. 8 ust. 2 pkt 6 *Ustawy* dochodzi, gdy łącznie spełnione są następujące przesłanki:

- zakwestionowane warunki umów zostają narzucone,
- są uciążliwe,
- przynoszą nieuzasadnione korzyści.

Tego rodzaju praktyka jest typową praktyką kontraktową o charakterze eksploatacyjnym, polegającą na wyzyskiwaniu przez dominanta przewagi kontraktowej nad kontrahentami. Kontrahenci dominanta, który ze względu na posiadaną siłę rynkową, ma możliwość nieliczenia się z konkurentami, znajdują się w sytuacji przymusowej i zmuszeni są zaakceptować proponowane przez niego warunki umów, nawet wówczas, gdy obiektywnie są one na tyle nierównoprawne, że w przypadku gdyby umowy te negocjowane były na rynku konkurencyjnym, nigdy nie doszłoby do ich zawarcia³⁷.

W rozpatrywanej sprawie PCC GmbH nie wykazała, że posiada zawartą z PSE Operator umowę o świadczenie usług przesyłowych. Wnioskodawca nie uzasadnił na czym konkretnie polegać miałyby narzucanie uciążliwych warunków umów przez Spółkę.

Dokumenty *Zasady Aukcji* (art. 8.2) oraz IRiESP (pkt 2.2.4.1.3) dają prawo do korzystania z rezerwacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej na

---

³⁷ Por. E. Modzelewska – Wąchal *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, TWIGGER Warszawa 2002 r.

danym przekroju handlowym (tj. granicy) uczestnikom wymiany międzysystemowej, którzy posiadają rezerwację zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej na przetargach organizowanych przez Biuro Aukcyjne, jak również podmiotom, które zostały wskazane przez właściciela rezerwacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w ramach reguły partnerstwa handlowego.

Z informacji zgromadzonych w toku niniejszego postępowania³⁸ wynika, iż PCC GmbH oraz jej wyłączny przedstawiciel handlowy, tj. PCC S.A. zawarły umowy przesyłowe z właściwymi OSP, działającymi na terenie odpowiednio Niemiec i Polski – które to umowy zostały notyfikowane operatorowi sieci w drugim państwie. Każdy z przedsiębiorców jest uczestnikiem rynku bilansującego na terenie swojego państwa i tam dokonuje zgłoszeń grafików wymiany międzysystemowej. Stroną umowy o świadczenie usług przesyłowych z PSE Operator był zatem nie Wnioskodawca lecz jego wyłączny przedstawiciel handlowy – PCC S.A.

Ponadto należy zauważyć, iż ewentualna uciążliwość działań Operatora dla jego kontrahentów nie wynikała z narzucania warunków umów, a z faktycznego działania Spółki. Dodatkowo należy wskazać, iż działania Operatora miały charakter wyjątkowy, były podjęte w sytuacji awaryjnej i co najważniejsze były dozwolone na gruncie obowiązujących przepisów prawa. Przedmiotowe redukcje dokonane przez PSE Operator – tak jak zostało to wykazane powyżej – były zgodne z przepisami Rozporządzenia 1228/2003. Dodatkowo należy podkreślić, iż możliwość dokonania przez OSP awaryjnych redukcji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej energii elektrycznej dopuszcza dokument *Zasady Aukcji* (art. 10.1), którego postanowienia obowiązują wszystkich uczestników aukcji, w tym także Wnioskodawcę.

Ponieważ, w celu udowodnienia praktyki narzucania uciążliwych warunków umów, koniecznym jest wykazanie kumulatywnego spełnienia wszystkich ww. przesłanek, brak spełnienia pierwszej z nich, tj. narzucania warunków umów, czyni całkowicie zbędnym ocenę uciążliwości tych warunków oraz uzyskiwanie z ich tytułu nieuzasadnionych korzyści przez dominanta. Już tylko na marginesie należy podnieść, iż do oceny uciążliwości warunków umów istotne znaczenie mają przepisy odrębne regulujące prawa i obowiązki stron. W przypadku, gdy przepisy te regulują w sposób specyficzny dla określonych rynków lub rodzajów umów, standardy umowne, ocena uciążliwości winna być dokonywana z uwzględnieniem tych standardów³⁹. Również wykazanie nieuzasadnionych korzyści PSE Operator z tytułu dokonanych redukcji wydaje się być niemożliwym, ponieważ, jak zostało to wykazane powyżej, dla podjętych działań, PSE Operator nie posiadała żadnej alternatywy.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż brak jest przesłanek do stwierdzenia naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 6 *Ustawy*.

---

³⁸ Decyzja Prezesa URE z dnia 9 października 2007 r. DPK-7115-6(27)/2006/2007/RGa.

³⁹ Por. Wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 15 września 1999 r. (sygn. XVII Ama 36/99), w którym sąd ten odwołał się do przepisów *Prawa energetycznego* i przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 8 Ustawy

Przepis art. 8 ust. 2 pkt 8 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* uznaje za praktykę ograniczającą konkurencję podział rynku według kryteriów terytorialnych, asortymentowych lub podmiotowych.

Wnioskodawca zarzucił PSE Operator stosowanie powyższej praktyki ograniczającej konkurencję poprzez podział rynku według kryteriów terytorialnych i podmiotowych, prowadzący do dyskryminacji tych podmiotów, które prowadzą transgraniczny handel energią elektryczną.

W opinii Prezesa Urzędu redukcja zdolności przesyłowych dla eksportu energii elektrycznej z Polski nie wypełnia znamion antykonkurencyjnego podziału rynku.

Wedle formułowanych w doktrynie poglądów, praktyka prowadząca do podmiotowego podziału rynku może polegać w szczególności na dyskryminowaniu określonej kategorii przedsiębiorców w podobnych umowach, które dominant zawiera także z innymi przedsiębiorcami (faworyzowanymi), a którzy konkurują z tymi pierwszymi. Podział rynku według kryterium podmiotowego może być efektem innych zachowań dominanta. Zachowaniami tymi mogą być, np. przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania lub rozwoju konkurencji, czy też ograniczanie zbytu przez dominanta. W licznych przypadkach podział rynku przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą oparty na kryterium podmiotowym może prowadzić także do osiągnięcia efektów podziału rynku według kryteriów terytorialnych. Z powyższego wynika, iż zazwyczaj zachowanie polegające na podziale rynku przez dominanta będzie stanowić skutek stosowania przezeń innego rodzaju praktyki zakazanej⁴⁰.

Zgodnie z argumentacją Wnioskodawcy, działania PSE Operator polegające na redukcji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej dla kierunku „eksport” mają bezpośredni wpływ na kontrahentów Spółki – tj. podmioty prowadzące działalność w zakresie eksportu energii z Polski. Jednocześnie działania PSE Operator miały, wedle Wnioskodawcy, charakter dyskryminacyjny, gdyż uprzywilejowały operatora systemu przesyłowego Czech – CEPS a.s., który w dniu 25 lipca 2006 r. otrzymał pomoc awaryjną od PSE Operator, w sytuacji gdy ta ograniczyła spółkom obrotu zdolności przesyłowe dla eksportu energii z Polski. Według Wnioskodawcy, zachowanie PSE Operator postawiło w uprzywilejowanej sytuacji także inne spółki obrotu, które realizowały bez ograniczeń transakcje w obrocie krajowym w odróżnieniu od spółek, którym uniemożliwiono realizację wymiany w obrocie transgranicznym. W toku postępowania, Wnioskodawca podniósł dodatkowo, iż dokonane redukcje zdolności przesyłowych miały charakter uznaniowy w tym sensie, iż miały miejsce tylko w wybranych dniach, spośród wszystkich dni lipca 2006 r., w których panowały analogiczne warunki funkcjonowania KSE.

Prezes Urzędu uznał zarzut naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 8 za nieuzasadniony.

---

⁴⁰ Por. K. Kohutek *Komentarz do art. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów*, *Lex*

Odnosząc się do pomocy udzielonej przez PSE Operator OSP Czech - CEPS a.s., należy podkreślić, iż 25 lipca 2006 r. w systemie czeskim miała miejsce złożona awaria sieciowa. Na skutek nieprzewidzianych zmian w rozptywach mocy, w systemie elektroenergetycznym Czech doszło do wyłączenia dwóch linii najwyższych napięć i utraty znacznej generacji, co doprowadziło do kaskadowego wyłączenia wielu kolejnych linii najwyższych napięć i spowodowało podział systemu. Sytuacja w systemie czeskim zagrażała pracy całego systemu UCTE, a w szczególności systemom sąsiednim, w tym polskiemu KSE. Podział systemu czeskiego, w przypadku nieopanowania sytuacji awaryjnej, mógł doprowadzić do niekontrolowanych przepływów mocy w systemach sąsiednich, kolejnych wyłączeń, a w ich efekcie podziału tych systemów. PSE Operator, działając także w interesie zabezpieczenia funkcjonowania polskiego KSE, pomimo bardzo trudnej w tym dniu sytuacji w polskim systemie, udzieliła CEPS a.s. dostaw awaryjnych w ramach posiadanej rezerwy wirującej. W świetle powyższego, nie można porównywać handlowej wymiany międzysystemowej pomiędzy uczestnikami rynku, realizowanej w ramach normalnych procesów planowania pracy i prowadzenia ruchu systemów połączonych z dostawami w ramach pomocy awaryjnej, realizowanymi w trybie nadzwyczajnym pomiędzy OSP sąsiednich państw. Należy zauważyć, iż charakter stosunków między PSE Operator a spółkami obrotu oraz między PSE Operator a CEPS a.s. świadczy, iż nie mogą być one wzajemnie porównywane, tym samym nie można mówić o dyskryminacji spółek obrotu w porównaniu z czeskim OSP.

Nie można także uznać jako dyskryminujących, działań wyrażających się tym, iż w odróżnieniu od transakcji transgranicznych w kierunku eksportu, transakcje w obrocie krajowym były realizowane bez jakichkolwiek zakłóceń i ograniczeń. Należy zwrócić uwagę, iż ograniczenie dostaw energii innym odbiorcom, poza przedsiębiorstwami obrotu uczestniczącymi w wymianie międzysystemowej, nie było możliwe, ponieważ zgodnie z art. 11 ust. 7 *Prawa energetycznego*, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej mogą być wprowadzone jedynie w trybie rozporządzenia wydanego przez Radę Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Ponadto, zgodnie z § 2 ust. 2 Rozporządzenia z dnia 11 marca 2003 r. w *sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych i ciekłych oraz w dostarczaniu i poborze paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła*, OSP może skorzystać z ewentualnie przyznanych uprawnień w tym zakresie, wyłącznie po wyczerpaniu wszelkich innych dostępnych środków, służących zaspokojeniu potrzeb odbiorców. Jak zostało powyżej wskazane, PSE Operator dwukrotnie w przedmiotowym okresie występowała w tej sprawie do Ministra Gospodarki. Rada Ministrów nie wydała stosownego rozporządzenia, ponieważ Minister nie przedstawił jej takiego wniosku.

W opinii organu antymonopolowego, nie można także, przedmiotowych redukcji, uznać za dyskryminujące wobec któregośkolwiek z przedsiębiorców uczestniczących w wymianie międzysystemowej. Przede wszystkim należy stwierdzić, iż PSE Operator zredukowała przydzielone zdolności przesyłowe wszystkim uczestnikom wymiany międzysystemowej, którzy nabyli zdolności przesyłowe na

określone dni. Spółka nie dokonywała wyboru pomiędzy poszczególnymi transakcjami⁴¹. PSE Operator, postępując, zgodnie z dokumentem *Zasady Aukcji* (część 10 – *Ograniczenia zdolności*), dla dni objętych przedmiotowymi redukcjami nie oferowała zdolności przesyłowych w aukcjach dobowych. W dniach 13, 14, 17, 18, 26-28 lipca 2006 r., Spółka dokonała redukcji wszystkich zdolności przesyłowych nabytych zarówno w przetargu rocznym, miesięcznym oraz dla kontraktu historycznego. W dniach 25 i 31 lipca 2006 r. redukcją objęto jedynie zdolności przesyłowe nabyte w przetargu miesięcznym, umożliwiając realizację zdolności przesyłowych pochodzących z przetargu rocznego oraz kontraktu historycznego, ponieważ Operator uznał, iż będzie to wystarczającym dla zapewnienia bezpieczeństwa pracy KSE. Należy stwierdzić, iż było to zgodne z *Zasadami aukcji*, wedle których w przypadku podejmowania przez OSP decyzji o dokonaniu redukcji zdolności przesyłowych, operatorzy są zobowiązani zredukować w pierwszej kolejności zdolności przesyłowe pochodzące z aukcji dziennych, następnie miesięcznych i na końcu rocznych.

Odnosząc się do zarzutu o uznaniowym wyborze dni, objętych przedmiotowymi redukcjami, Prezes Urzędu, analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, nie dopatrywał się jakiegokolwiek zamiaru antykonkurencyjnego PSE Operator w tych działaniach. W szczególności nie sposób jest uznać, iż dokonanie redukcji oraz powstrzymanie się przed ich dokonaniem w poszczególnych dniach lipca 2006 r., miało na celu faworyzowanie któregoś z uczestników wymiany międzysystemowej. W tej sytuacji należy uznać, iż działania PSE Operator, polegające na powstrzymaniu się przed dokonaniem redukcji w dniach 6, 7, 10-12, 19-21, 24-25 lipca 2006 r., kiedy dostępna dla OSP rezerwa mocy wirującej była niższa od wymaganej wartości wynoszącej 7 % aktualnego zapotrzebowania KSE, były podejmowane z podjęciem ryzyka przez Operatora przy jednoczesnym uwzględnieniu interesu uczestników wymiany międzysystemowej.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż brak jest przesłanek do stwierdzenia naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 8 *Ustawy*.

Naruszenie art. 82 TWE

Zgodnie z art. 35 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w *sprawie implementacji reguł konkurencji zawartych w art. 81 i 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (Dz. Urz. UE L z dnia 4 stycznia 2003 r.), zwanego dalej Rozporządzeniem, Państwa Członkowskie musiały wyznaczyć organ lub organy ochrony konkurencji odpowiedzialne za stosowanie art. 81 lub 82 *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (tekst jednolity: Dz. Urz. UE C 325 z 24 grudnia 2002 r.). Zgodnie z art. 24 ust. 1a *Ustawy*, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów został wskazany jako organ wykonujący zadania nałożone na władze państw członkowskich UE na podstawie art. 84 i 85 TWE. W

---

⁴¹ Por. Załącznik 1 do pisma PSE Operator do Prezesa Urzędu z dnia 23 listopada 2007 r.,

szczególności Prezes Urzędu jest właściwym organem ochrony konkurencji w rozumieniu art. 35 Rozporządzenia.

Zgodnie z art. 3 Rozporządzenia, jeśli krajowy organ ochrony konkurencji (w Polsce - Prezes Urzędu) lub sądy stosują krajowe prawo konkurencji do praktyk zakazanych w rozumieniu art. 81 TWE lub art. 82 TWE, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi, zobligowane są stosować również odpowiednio art. 81 lub 82 TWE. W związku z tym, jeżeli krajowy organ konkurencji poweźmie uzasadnione podejrzenie, że przesłanka wpływu na handel między państwami członkowskimi jest spełniona, wówczas jest zobowiązany do wszczęcia postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję również na podstawie przepisów traktatowych.

W niniejszej sprawie przesłanka wpływu na handel między państwami członkowskimi była spełniona, a zatem konieczne było wszczęcie postępowania również na podstawie art. 82 TWE. Komisja Europejska w wytycznych dotyczących pojęcia wpływu na handel między Państwami Członkowskimi na potrzeby art. 81 i 82 TWE⁴² (dalej: „wytyczne KE”) w pkt 12 stwierdziła, że kryterium wpływu na handel stanowi autonomiczne kryterium prawa wspólnotowego, które musi być oceniane oddzielnie w każdej sprawie.⁴³ W przypadku przedmiotowych działań PSE Operator, polegających na redukcji eksportu energii elektrycznej z Polski do Czech, Słowacji oraz Niemiec, nie ma wątpliwości, iż przesłanka wpływu na handel w niniejszej sprawie zaistniała. Zgodnie z częścią 3.2.5 wytycznych KE – *Abuses of dominant positions covering a single Member State*, w sytuacji, gdy dominant stosuje praktyki o charakterze eksploatacyjnym lub wykluczającym wobec podmiotów dokonujących eksportu do lub importu z innych Państw Członkowskich, zasadniczo dochodzi do wpływu praktyki na handel między Państwami Członkowskimi.

W związku z powyższym, zdaniem Prezesa Urzędu, z uwagi na wykazaną powyżej pozycję dominującą PSE Operator na rynku właściwym oraz fakt dokonania przez Spółkę redukcji zdolności przesyłowych dla eksportu energii elektrycznej z Polski do trzech innych Państw Członkowskich, należy uznać, iż wszczęcie postępowania również na podstawie art. 82 TWE było w pełni uzasadnione z uwagi na spełnienie przesłanki wpływu na handel między Państwami Członkowskimi, zarzucanej w postanowieniu o wszczęciu postępowania praktyki.

W świetle art. 5 Rozporządzenia organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich mają uprawnienie do stosowania art. 81 i 82 TWE. Jednocześnie ten sam przepis wskazuje zamknięty katalog decyzji, które może wydać organ ochrony konkurencji państwa członkowskiego stosując art. 81 lub 82 TWE. Zgodnie z art. 5 Rozporządzenia organ antymonopolowy Państwa Członkowskiego może wydać wyłącznie następujące rodzaje decyzji:

1. domagającą się zaprzestania naruszenia (stwierdzającą praktykę),

---

⁴² Comission Notice „Guidelines on the effect on trade concept contained in Articles 81 and 82 of the Treaty (O.J. 2004/C 101/07)

⁴³ Comission Notice ...

2. zarządzającą środki tymczasowe,
3. akceptującą zobowiązania,
4. nakładającą grzywny lub okresowe kary pieniężne lub inne kary przewidziane w krajowych przepisach prawa.

Cytowany przepis art. 5 Rozporządzenia nie przewiduje możliwości wydania przez krajowy organ antymonopolowy decyzji niestwierdzającej stosowania praktyki ograniczającej konkurencję. Brak jest w zamkniętym katalogu art. 5 Rozporządzenia takiego rodzaju decyzji. Wynika z tego, że wydanie przez Prezesa Urzędu decyzji niestwierdzającej stosowania praktyki na podstawie art. 82 TWE, analogicznej jak na podstawie art. 11 *Ustawy* stanowiłoby przekroczenie jego kompetencji nadanych przez wspólnotowe prawo konkurencji. Przepisy Rozporządzenia, wprowadzając zamknięty katalog decyzji, które mogą być wydawane przez organy krajowe na podstawie art. 81 i 82 TWE upoważniły te organy do przeprowadzenia dowodu wyłącznie na okoliczność wydania decyzji, o których mowa w art. 5 Rozporządzenia. Organy te nie mogą dowodzić faktu nienaruszenia przepisów art. 81 lub 82 TWE w wydawanych decyzjach administracyjnych i ostatecznie orzekać o niestosowaniu praktyki ograniczającej konkurencję na podstawie art. 81 lub 82 TWE.

Potwierdzeniem powyższego jest brzmienie art. 11 ust. 4 Rozporządzenia. Zgodnie z tym przepisem, nie później niż na 30 dni przed przyjęciem decyzji nakazującej zaprzestanie naruszenia, akceptującej zobowiązania lub wycofującej stosowanie rozporządzenia o wyłączeniu grupowym, organy ochrony konkurencji państw członkowskich powiadomią o tym Komisję. Cytowany przepis nie przewiduje obowiązku notyfikacji projektu decyzji o niestwierdzeniu stosowania praktyki ograniczającej konkurencję. Wynika to z faktu, że zgodnie z przepisami Rozporządzenia organy antymonopolowe państw członkowskich nie są uprawnione do wydania takiej decyzji.

Do niniejszej decyzji nie ma zatem zastosowania art. 11 ust. 4 Rozporządzenia. Przepis ten wyraźnie bowiem wskazuje rodzaje decyzji, które muszą być notyfikowane Komisji przed ich wydaniem. W katalogu zawartym w art. 11 ust. 4 Rozporządzenia nie znalazła się decyzja o niestwierdzeniu stosowania praktyki (o czym była mowa wyżej), ani też decyzja o umorzeniu postępowania. Niewątpliwie natomiast do niniejszej decyzji ma zastosowanie art. 11 ust. 3 Rozporządzenia, zgodnie z którym organy ochrony konkurencji państw członkowskich, w przypadku gdy działają na podstawie art. 81 lub 82 TWE, informują Komisję o wszczęciu takiego postępowania. Obowiązek, o którym mowa w powołanym przepisie Rozporządzenia został przez Prezesa Urzędu wypełniony.

W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż w niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził, że PSE Operator S.A. nie stosowała praktyk ograniczających konkurencję, wskazanych w art. 8 ust. 2 pkt 2, 5, 6 i 8 *Ustawy*, postępowanie w zakresie podejrzenia naruszenia art. 82 TWE należy umorzyć jako bezprzedmiotowe. Niedopuszczalne jest bowiem wydanie w tym zakresie decyzji merytorycznej.

Ustawa nie reguluje kwestii bezprzedmiotowości postępowania lecz odsyła w tym zakresie do przepisów *Kodeksu postępowania administracyjnego* (art. 80 *Ustawy*). Zgodnie z art. 105 *Kodeksu postępowania administracyjnego*, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania. W przypadku niniejszego postępowania, w zakresie podejrzenia naruszenia art. 82 TWE mamy do czynienia z bezprzedmiotowością postępowania. Przedmiotem postępowania, zgodnie z brzmieniem art. 5 Rozporządzenia mogłoby bowiem być stwierdzenie stosowania praktyki, nałożenie kary pieniężnej, względnie akceptacja zobowiązań (na wcześniejszym etapie postępowania – zarządzenie środków tymczasowych). Żaden z tych przypadków nie ma tu miejsca, a zatem postępowanie w zakresie podejrzenia naruszenia art. 82 TWE należało umorzyć.

Rozstrzygnięcie o kosztach

Wnosząc o wszczęcie przedmiotowego postępowania antymonopolowego, PCC jednocześnie domagała się, na podstawie art. 69 *Ustawy*, zwrotu poniesionych kosztów postępowania. Art. 69 *Ustawy* przewiduje obowiązek zwrotu przez stronę przegrywającą drugiej stronie postępowania, na jej żądanie, kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Ponieważ Prezes Urzędu nie stwierdził stosowania przez PSE Operator zarzucanych jej przez PCC praktyk ograniczających konkurencję, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 75 *Ustawy*, Prezes Urzędu postanowił odmówić przyznania PCC kosztów postępowania, jako nienależnych z uwagi na kierunek rozstrzygnięcia niniejszego postępowania.

W związku z powyższym orzeka się jak w sentencji.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz z art. 479 (28) § 2 i 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 ze zm.), od niniejszej decyzji służy stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

Otrzymują:

- 1.) Pani Agnieszka Stefanowicz-Barańska
Pan Arkadiusz Krasnodębski
Pełnomocnicy PSE-Operator S.A.

SALANS D. Oleszczuk
Kancelaria Prawnicza Sp. k.
ul. Rondo ONZ 1, 30 piętro
00-124 Warszawa

- 2.) Pan Aleksander Stawicki
Pełnomocnik PCC Petro Carbo Chem GmbH

Wierciński, Kwieciński, Baehr Sp. k.
Ul. Paderewskiego 7
61-770 Poznań